

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota,

Kiadóhivatal:

Dutv. Regele Ferdinand 22,
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... .. 300 Lei.
Fél évre ... .. 180 Lei.
Negyed évre ... .. 75 Lei.
Havonta ... .. 25 Lei.

Hirdetések díjazás szerint
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Valutáris horoszkóp.

A sajtó napról-napra tárgyalja azt a gazdasági válságot, melyet az intervalutáris helyzet idézett fel Svájcra. Egyik közlemény a másik után állapítja meg, hogy a válságból nemhogy menekvés volna, de az egyre növekszik terjedelmében. Az elmúlt hónapokhoz képest Svájc gazdasági viszonyai ismét érezhetőleg rosszabbodtak. A krízist a középeurópai valuták romlásán, főleg a márka rendkívüli áresésén kívül a nyugati országok, így első sorban Franciaország valutájának értékcsökkenése is súlyosbítja. Fél évvel ezelőtt még úgy látszott, mintha sikerülne a svájci exportnak az amerikai piacokra való nagyarányú irányítása. Ez a kísérlet nem járt teljes sikerrel és a nyert előnyök sem voltak mindenütt tarthatók. A márka leromlásának közvetlen következménye az, hogy Svájc összes ügynökei és bizományi vállalatai ma elvannak árasztva német árukkal, melyeket a Duping-törvény megkezdésével mint svájci árut helyeznek el Franciaországban, Belgiumban, Angliában és az Egyesült Államokban. Egyes kereskedelmi szakmák már teljesen erre a közvetítő szerepre vannak utalva és így nagyban hozzájárulnak a svájci ipar tönkretételéhez.

Nagy ártalmára van ezenkívül Svájc gazdasági életének a francia frank áresése is, amely a francia kormányt védekezésre kényszeríti úgy, hogy a francia rendszabályok kényszerítették az órapart az állami ekszportjuttalék visszautasítására, hogy ezáltal biztosítsák az erősen megcsappant franciaországi ekszport elvi lehetőségét. A National-Bank egyébként saját aranykészleteiből bocsájtott nagyobb rételeket az órapart rendelkezésére, a munka folytatásának biztosítására. A Középeurópai valuták leromlása a selyem, teksztíl és elektrotechnikai ipart erősen ráutalták a német, osztrák, illetve a balkáni piacokra. Az óriási veszteségek a kereskedelmet bizalmatlanná tették és ma a Középeurópaival kötött üzleteknél a normálisnál jóval szigorúbb feltételeket alkalmaznak.

A csődök és vagyonbukások a svájci piacokon napirenden vannak, az ipar üzemredukcióra kényszerül, ami a munkanélküliséget növeli. Ennek folytán a közmuni-

ciók fokozott finanszírozása és az adók csökkenése az államháztartás egyensúlyát borítja fel. A nagy tőke mindjobban a spekulációra veti magát, ami viszont a kontinens államainak további pénzelértelenedését idézi elő s így közvetve ismét a svájci ipar ekszport lehetőségeit csökkenti. Ez az európai circulus vitiosus svájci megnyilvánulási formája. Külföldi befektetésekre és hitelekre a svájci tőke egyáltalában nem hajlandó abból a megfontolásból kifolyólag, hogy a tőkeakkumuláció az ipar stagnálásának következménye és mihelyt a külföldi piacok újra fellelvőképesebbek lesznek, a svájci ipar magának lesz szüksége a parlagon heverő tőkére.

A zürichi valutapiac egész vehemenciával a német márka és a szokotlontremálásán dolgozik. A magyar koronában való spekulációs üzletek, amióta a budapesti devizaközpont vette kezébe a korona sorsának irányítását, ugyiszólván teljesen megszűntek. Ismert dolog egyébként, hogy az ottani kis bankcégek egész sora él a valutaüzletekből, amelyekben a kereskedelem nagy része is részt vesz. A márka kivételével a középeurópai valuták megítélése egyáltalában kedvező. A magyar koroná-

ban — mint azt már említettük — egyébként alig van üzlet, nagyon biztosnak tartják és hisznek a lei, valamint az osztrák korona javulásában is. Több jel mutat egy

erős dinárhaussera, amely talán nem egészen a jugoszláv kormány ujonnan kinevezett konzuljának befolyása nélkül fog létrejönni.

Románia és Oroszország egyezkednek.

(Duca kihallgatáson Poincarénál.)

Bucuresti. Az Adeverulnak jelentik, hogy Lausanneban egyezkedési tárgyalások folynak Románia és Oroszország között Besszarábiára vonatkozólag.

Bucuresti. Az Indreptarea jelentti: Marzescu miniszter megerősítette azt a hírt, hogy Lausanneban Oroszország és Románia között a besszarábiai kérdésben tárgyalások kezdődtek. A kormány értesítést kapott arról, hogy Diamandi és Csikserin között megkezdődtek a megegyezésre irányuló tárgyalások. Eddig egy találkozás volt közöttük, amelyen a két ország közötti normális viszonyok helyreállításáról és természetesen Besszarábiáról volt szó. A tanácskozások a legjobb auspiciumok közepette folynak és teljes megegyezés remélhető. (Rador.)

Bucuresti. Duca külügyminiszter Lausanneból Párisba utazott. Onnan Milanóba, majd Rómába

megy, ahol a pápánál tiszteleg. Olaszországi tartózkodását arra is felhasználja a külügyminiszter, hogy Mussolini miniszterelnökkel beható tárgyalásokat folytasson. (Rador.)

Páris. Poincare miniszterelnök ma hosszabb kihallgatáson fogadta Duca külügyminisztert.

Róma. A Corriera dela Sera jelentése szerint Románia és Csehszlovákia számára a szaloniki kikötőben egy szabad vonalat biztosítanak.

A magyar jóvátétel.

(Daruváry külügyminiszter bizik)

Páris. A Temps beszélgetést közöl Daruváry Gézával, az ideiglenes magyar külügyminiszterrel.

— Az a körülmény, mondotta, hogy a külügyminiszteri teendőket reám bízták, semmiféle változást nem jelent a kormány külpolitikájában. A kormánynak ed-

Egy miniszter háztartása anno 1922.

Írta: Szomaházy István.

A csöngetésre egy fiatal leány nyit ajtót, aki barátságosan betessékelt az ebédlőbe: mingyárt jön ar-yuska is, de bocsánatot kér, még el van foglalva a konyhában. Ebédet főz. Ma korábban lesz az ebéd, mert ünnep van s a kegyelmes ur hamarabb jön haza a hivatalból. Néha bizony négyig, félötig is várni kell rá, mert sok a dolga a minisztériumban s minden elsül, elszárad, mire hazaér.

De már jön a miniszter édesanyja is, kedves, nyájas arcú öreg asszony, a kezét nyújtja s ezt mondja:

— Én vagyok a Vass néni!

Körülnézek az ebédlőben; nagyon egyszerű, kispolgári butorok, de szép hosszuszáru krizantémumok fehérlenek a vázákban. Jó meleg van, jelenleg működik a központi fűtés, bezzeg a múlt évben, karácsonykor fűtetlen szobában kellett eltölteni az ünnepeket.

Megkérdelem, igaz-e, hogy nem tartanak cselédet, hogy a kegyelmes ur édesanyja maga jár ki reggelenként a csarnokba s a testvérhuga takarítja a lakást: bizony igaz, ki

győzne most annyi pénzt keresni, amibe egy cseléd fizetése és kosztja kerül? Vass néni zamatos, vasmegeyi dialektusban — utoljára helyett azt mondja: — utollára — elmeséli, hogy a cseléd nemcsak drága, de alkalmatlan is: akárhányszor megtörténik, hogy a fűtőkészülék nem funkcionál s ilenkor a meleg konyhában ebédelnek és vacsorálnak: kedvesebben lehet így hármásban visszaemlékezni a régi dolgokra, mintha egy idegen is ott lábatlan-kodnék körülöttük. Aztán a cselédnek nagy az igénye: uri kosztot akar, pedig ők ma is a régi módra élnek, leves és egy kis husocska az ebéd s hetenként csak kétszer van téstás nap, ilyenkor a kegyelmes ur a kedvenc ételét kapja: a darás téstát. Kérem, borzalmas is az, amit a mai cselédek követelnek: hát nem a minap történt, hogy a mosóné, mikor délután a teát, egy kis borral, felvittem neki a mosókonyhába, ke-reken kijelentette, hogy ő nem teát, hanem tejeskávét szokott oszon-názni.

— Ahoz tessék már szólni, hogy a miniszter anyja személyesen viszi föl neki az oszonnát az ötödik emeleti mosókonyhába s még ő morog! Mink, a lányommal, megelégszünk a teával, de ő tejeskávét akar. Megcsináljuk mi ketten a lányommal a

nagymosást is, ha ilyesmi még előfordul.

Megható az az egyszerűség, melylyel mindezt mondja s én tréfásan jegyzem meg, hogy a miniszteri háztartásokat nem ilyenek képzele az ember: a kegyelmes urakkal kapcsolatban mindenki márványtermek-re, lakájokra, merev etiketre gondol. A miniszter-anyja mosolyogva bólint: igen, valamikor ő is ilyesmiket képzelelt, de a mai súlyos időkben há-lát kell adni a jó istennek, ha két téstás napot ad hetenként. És nem az-e mégis a földolog, hogy ők hármacsán ilyen szépen együtt lehet-nek, mint ahogy már Székesfehérvárott, a „Jóska“ fiatal papkorában együtt voltak, mikor az édesapát a Teremtő magához szólította.

Ugy beszél a fiáról, hogy „Jóska“ — és valami gyengéd és meleg mosoly fényesíti meg az arcát, mikor a fiáról beszél. Itt minden „a Jóska“ körül forog, mint a planeták a nap körül. Ha miniszter későn jön haza, ők ketten megvárják a vacsorával s le nem feküdnének addig, míg a hármás csengetés az előszoba ajtajából nem hallatszik. (Ha minisztertanács van, néha éjjel két-három óráig is ébrenmaradnak.) Néha fel-jön a miniszter két barátja, aki a házban lakik, ilyenkor elkvaterkáz-gatnak (de a kegyelmes ur csak a

dig is tagja voltam, mint igazságügyminiszter. Természetesen folytatni akarom az eddigi politikát, amelynek célja az ország gazdasági és belső helyzetének megszilárdítása, hogy a nemzet a súlyos megpróbáltatások után talpra állhasson. Ez a belső politika megadja külpolitikánk alapját. *Kerülünk minden kalandot* és igyekezzünk minden állammal békés viszonyt teremteni. Azon igyekeztünk a múltban és igyekezzünk a jövőben is, hogy szabályozzuk és fejlesszük egyezmények megkötésével a szomszédainkhoz való gazdasági viszonyt. Azt tartom, hogy Magyarország gazdasági és belpolitikai helyzetének megszilárdítása mindenekelőtt a jóvátétel megoldásától függ. A megoldás el fogja dönteni, hogy megsemmisül-e a helyreállítás munkája, amelyet a háború megszűnése óta folytatunk, s akkor végromlásba jut Magyarország vagy sikerül meggyógyulnunk a súlyos sebekből, amelyeket a háborúban és a forradalmak alatt szenvedtünk. Vagy súlyos teher lesz nemzetünk Európa gazdasági életében vagy újra elfoglalhatja helyét, amely megilleti. Szilárd a meggyőződés, hogy a magyar jóvátétel kérdését kedvezően oldják meg, ha tekintetbe vesszük mindazokat a körülményeket, amelyek a probléma befolyással vannak.

A *Temps* hozzáfűzi: A miniszter utolsó szavai a magyar közvélemény egyhangú érzését fejezik ki. A magyar közvélemény szorongva várja, hogy végre tisztázzák ezt a kérdést, amelytől az ország egész gazdasági élete függ.

koccintásig alkoholista s legföljebb vasárnap iszik egy ujjnyi bort), ez a korhelykedés sem tart azonban sokáig, mert a kegyelmes ur már fél-tizenegyre felélmosodik s ásitva mondja a barátainak:

— *Gema!* schlafen! Reggel hétkor megint talpon kell lenni.

Vass néni bizonyosan nem fogyna ki a beszélgetésből, mikor a fiáról meséli, de csöngőinek az ajtó; a miniszter hazaérkezett. Átmelegyek hozzá: Két nemesen egyszerű szoba, temérdek könyv, sok virág s egy hatalmas íróasztal, mely — a butoroknak is van lelkük — rögrön elárulja, hogy a leginkább használt butordarab a szobában.

Most, hogy közelebről látom, olyan nak tűnik fel előttem a felfelé fésült hajával, mint egy nagy diák s szinte el sem hiszem, hogy már negyvenhat éves. A szeme optimizmustól, fiatalságtól és valami szokatlan energiától ragyog, látszik rajta, hogy a szavai mögött acélkemény energia duzzog. Választékosan beszél, minden témába rögtön beleéli magát s éppoly érdeklődéssel emlegeti Dickens, Kantot, Schopenhauert, mint Dantét, akinek egy régi foliáns példányát hét évig tartotta magánál római cellájában. Róma! Hét hosszú évig élt ott a boldogult Steiner Fülöp székesfejevári püspök jóvoltából, akihez tizenhat éves korában azzal állított be, hogy pap akar lenni. A püspök katonás szigorúsággal beszélt vele, de ő nem ijedt meg s

Budapest. Kállay Tibor pénzügyminiszter tudósítónk előtt nyilatkozott báró Korányi Frigyes párisi és londoni utjáról. Korányi fix eredményt nem hozott, nem is hozhatott. Utjának célja az volt,

Szünőfélben az aradmegyei népvándorlás

(Három év alatt 25 ezer repatriált.)

Népvándorlás volt valósággal az a költözködési folyamat, amely ezelőtt három esztendővel indult meg. Három esztendővel ezelőtt — a volt osztrák-magyar monarchia felbomlása után emberek kerekedtek fel tizezrével és költözködni kezdtek egyik államból a másikba. Ingatlanvagyonukat — már akinek volt — pénzzé tették, ingóságaitak tehervagyonokba rakták, családjukat is beültették oda és megindultak. Hosszu, végeláthatatlan vagon sorok állottak még ezelőtt két évvel is az aradi vasúti állomáson repatriálandók holmijaival telerakva. Sűrű egymásutánban indultak a hosszú vonatok és vitték magyar véreinket el szülőföldjükről és ifju vagy öreg életük ezer szép emlékeitől messzire. A legtöbbjüket a bizonytalanság és a még súlyosabb megélhetési viszonyok felé.

Öreg, egy életet végigtapasztalt emberek könnyelműen ott hagyták otthonukat, meggondolatlanul elmentek, hogy Magyarország súlyos helyzetét még súlyosabbá tegyék. Az a láng, amely akkor az elrepatriáltakban fellobogott, mostanra már a legelőbbjében kialudt. Ezt bizonyítja az, hogy a cluji (kolozsvári) központi repatriáló hivatalhoz is, nagyon repatriáló hivatalhoz is, nagyon sokan fordultak eddig is a repatriáltak közül, akik vissza szeretnének térni otthagytott szülőföldjükre. De erre ma még nincsen mód.

pár évvel később ugyanaz a melegszívű főpap volt az, aki az örökvárosba elküldte, minden költségről gondoskodott s a bucsuzásnál átadta neki azt a kötött erszényt, amit az édesanyjától örökölt. Az erszényben hetvenöt darab körmőci arany volt.

— Ezt a kis pénzt őrizd meg édes fiam, mert hét év hosszú idő s meglehet, hogy már nem találsz életben, mire hazakerülsz. Legalább nem lesz gondod az utiköltségre!

Fiui hála csillog szemében, mikor egykori patrónusáról beszél, de meleg tekintete akkor sem változik meg, mikor a mai témákra tér át; minden érdekli, szinte kisugárzik belőle a munkavágy és az akaraterő s pillantása, mellyel cigarettája füstjét nézi, a harmónikus lelkű férfié, aki az élet kis örömeiben kedvét találja. Hogy a politikája milyen, azt nem tudom (mindig idegen volt nekem ez a terrén), de a felől bizonyos vagyok, hogy kevés erősebb egyéniség van nála a korunkbeli közeletben.

Megyek, mert már későre jár az idő s Vass néni bizonyosan aggodva tipeg a lábasai között, hogy miattam elromlik az ebéd. Ezt már nem szabad a lelkemre vennem. Ünnepe van, térszáz nap s a miniszter kedvenc étele, darás metét kerül az asztalra. Még csak az kellene, hogy az én kíváncsiságom miatt a darás metét körül baj legyen!

hogy felvilágosításokat adjon. A jóvátétel kérdése még nincs olyan stádiumban, hogy várható terminusról lehetne beszámolni. A jóvátételi összegről semmit sem tudok.

Egy esztendővel ezelőtt is, mikor a hivatal még a kereskedelmi iskola nagytermében volt, nap-nap után zsufokásig megtelt a hatalmas terem a repatriálni szándékozók. A hivatal három éves fenállása óta 8 ezer utlevelet állított ki, amelyekkel körülbelül 25 ezer aradi és aradmegyei hagyta el Romániát. Az elmúlt év őszén kezdett a repatriálási láz alább hagyni. Akkor lett csak élénkebb ismét, amikor az állampolgársági optálástól tették függővé a repatriálás lehetőségét. Az optálás határideje ennek az évnek július huszonnyolcadikán lejárt. Azóta, ha minden napra két repatriált esik. Július óta még kétszázán se mentek el.

A legutóbbi fél évre esik Csernovits Diodor miniszteri tanácsos repatriálása, aki Budapestre költözött, Péterffy Andor főmérnök, az államépítészeti hivatal volt főnöke Pécsre ment, Kepes Armin kereskedelmi iskolai igazgató pedig Budapestre repatriáltatta magát. A legközelebbi napokban hagyja el repatriálási uton Aradot Babiák Nándor főreáliskolai tanár, az országos hűtő tankönyvíró. Babiák Csehszlovákiába, Bratislavába (Pozsonyba) megy, majd később Kosicére (Kassára), ahol már tanári állás vár rá.

Van vagy harminc azoknak az államoknak a száma, amelyekbe a megyéből és Aradról repatriáltak. Kettőn akadtak, akik Egyiptomba repatriáltatták magukat. De a legtöbb repatriálás Magyarországra esik. Azután: Csehszlovákiára, Jugoszláviára, Ausztriára, Németországra és Lengyelországra. A legutóbbi fél esztendőben olyan országba repatriált egy aradi cipészmeister, amely páratlanul áll az aradi repatriálás történetében: Szovjetországba. Annak is a fővárosába: Moszkvába. Babócs Sándornak hívják ezt a halandót, aki német származású feleségével és másfél éves fiacskájával utnak indult, hogy nagy Oroszországban, annak is a fővárosában telepedjék meg. Talán azért ment oda, mert azt hitte, hogy ott több az igazság. Egy fél éve sincs még ennek, de már azóta bizonyosan belátta, hogy az igazság ezen a földön mindenütt kevés. De a legkevésbé ott, ahol a hatalom az erőszak uralmán épül fel.

A legutóbbi idők repatriáltjai is foglalkozás szerint nagyon megoszlanak. De a legtöbb közöttük a vasutas, a hivatalnok, az iparos és a diák. Aránylag sokan mentek el nevelőnk. Német nevelőnk. Akik a háború előtt és alatt elözmökötték a régi Magyarország városait. Akkor a német szó volt a divat. Változtak az idők és ma a francia gouvernante kell. A német nevelőnk szegények most már nem olyan nagyon kellettek. Felkerekedtek tehát és visszamentek rossz valutájúvá lett hazájukba: Bécsbe, Berlinbe.

Vatianu Aurél, a repatriáló hi-

vatal előzekénységéről és lelkiismeretességéről ismert főnöke kijelentette, hogy a repatriálni szándékozók száma mindegyre kevesebb lesz és a jelek azt mutatják, hogy januárra, februárra már nem is lesz dolga a hivatalnak új repatriáltakkal. Megszűnik az aradmegyei népvándorlás. Ma különben román állampolgár nem repatriáltathatja magát. Csak az repatriálható, akinek kezében van az illető állam polgárságának optálására való nyilatkozat, vagy pedig a legutóbbi időben kelt illetőségi bizonyítvány. Azok, akiknek a magyar menekültügyi hivatalból beköltözési engedélyük van, ellenben sem opciós nyilatkozatuk, sem illetőségi bizonyítványuk nincs. Magyarországra nem repatriálhatnak. Egyáltalán, egy lát-szik a beköltözési engedélyek már teljesen értéktelenek.

A diszpanzér ünnepe.

(A tudógondozó karácsonya.)

Szép Karácsonyi Ünnepséget folyt le vasárnap délután az aradi tudógondozó intézet Str. Velicu (Lipót-utcai) helyiségében. Aradnak ez az ugyszólván legkifünőbbben működő emberbaráti intézménye a szeretet ünnepeit szintén emlékeztetéssé akarta tenni betegei előtt és szépen feldiszipelt Karácsonyfát állított fel a rendelőhelyiségben. Megható látvány volt amint a sánadtarcu tudóbetegék szinte gyermeki örömmel álltak körül a csillogó karácsonyfát. A társadalom nem feledkezett meg ezekről a szerencsétlenekről sem, a szegénysorsu betegek is ünnepelhettek.

Az ünnepségen megjelent a tudógondozó vezetője: dr. Pozsgay István igazgató, dr. Groszmann Emil az intézet főorvosa, dr. Palágyi Jenő intézeti orvos, Reier Margit titkár, Tenner László pénztáros, megjelentek még dr. Wild Endre minorita rendfőnök, Csillag Lajosné, dr. Groszmann Emilné, dr. Höhs budapesti orvos és még többen. Dr. Wild Endre rendfőnök szép és lelkes beszédet intézett az egybegyűlt betegekhez, kérve őket, legyenek a legteljesebb bizalommal orvosaik iránt. Utána Faragó Böske a betegek nevében szép szavakkal köszönte meg az egyesület vezetőségének és orvosainak azt az odaadó fáradozást, amellyel minden egyes betegre igyekeznek visszaidéni az életnek és a társadalomnak. Ezután következett az ajándékok kiosztása. A tudógondozó praktikus és tápláló ajándékokat osztott ki. Minden szegénysorsu beteg kapott egy tyukot, azonkívül két kiló lisztet, cukrot, ruhámat, szappant, süteményt és egyéb hasznos háztartásbeli dolgot. Kedves látvány volt, amint a betegek átnyújtották karácsonyi ajándékukat, egy szép virágcsokrot dr. Groszmann Emil főorvosnak, aki valósággal atyja betegeinek és aki fáradságot nem ismerve, hosszú esztendők fáradságot munkájával igazi kultúrívóra emelte ezt az igazán áldásos emberbaráti intézményt. A szép ünnepe megrendezése Reier Margit titkár és Tenner László pénztáros fáradságos munkájának eredménye.

Kémkedési affér a határon.

(Letartóztatások Pécskán.)

Az aradi sziguranca néhány nappal ezelőtt egy 18 éves fiatal embert fogott el Pecica (Pécska) közelében a határon, akit kémkedésben találtak gyamusnak. Füzesy Ferencnek hívják, gimnáziumi tanuló és vallatása során elmondta, hogy Szegedről jött Romániába. Már többször lépte át minden igazoló irat nélkül a román és a jugoszláv határokat kémkedés céljából. Legutóbb a pécskai község házáról 60 darab blankó lepecsételt személyazonossági igazolványt lopott, amelyeket Magyarországra juttatott. Füzesy vallomása alapján letartóztatták. Vrbni Gyula pecicai aljegyzőt, Réthy Gyula pecicai tanítót, Szokolczay Sándor járási írnokot, Leitner István a Pécskai Gazdasági Bank könyvelőjét és Kovalik Vera nevű cselédjét, akik a Füzesy szerint segítségére voltak a kémkedésben. Leitner Istvánnál a detektívek elhamvadtt papírdarabokat találtak, amelyek kompromittáló iratok lehettek és Kovalik Vera cselédet azért tartóztatták le mert gazdájának segített az iratokat elégetni. Mint bünrészeseket Gyulai Gyulát, Faragó Bélát, Szomorú Istvánt és Karácsony János Gézát, Puta Jánosné, Rugi Jenőt vádolják, akik ellen a vizsgálat még folyik. A letartóztatottakat kihallgatás után Nagyszébenbe kísérték, ahol a hadbíróság veszi kezébe az ügyet.

A kisvasut kerekai alatt.

(Egy aradi üzletvezető súlyos szerencsétlensége.)

Ma délután négy órakor majdnem végzetes szerencsétlenséget okozott ismét egy aradi uriember vigyázatlansága. A kisvasutal kapcsolatos szerencsétlenségek sorába egy újabb esetet lehet illeszteni s a tudósításunk úgy szól, hogy ezuttal megint az u. n. „közönség” maga az erendődök.

Herczeg Albert, az Andriényi-cég volt üzletvezetője, szerdán délután 4 órakor a ligeti kitérőnél a kisvasutra akart felszállni. A kezeiben egy kisebb hordócskát és egy kosarat tartott és így próbált a második kocsi első peronjára felkapaszkodni. Az ellenőr figyelmeztette, hogy a kisvasut indulóban van, a közönség köréből is többen óvták a felszállástól. Herczegnek azonban sürgős dolga lévén, mégis felgyekezett a peronra.

Abban a pillanatban, amikor a vasut elindult, Herczeg megcsuszott, hátraesett és a jobb lába a kerek alá került. Szerencsére az indulás lassu pillanatában a vezetőnek még volt annyi lélekjelenléte, hogy megállította a kocsit és így a kerék csak az egyik lábát szelte át Herczegnek.

A súlyosan szerencsétlenül járt embert nyomban a közközházba szállították, ahol ápolás alá vették.

Weiss Manfréd meghalt.

Kisiparosból Magyarország legnagyobb gyárosa. — Agyvérzés okozta halálát

Magyarország egyik leggazdagabb embere, Weiss Manfréd mint budapesti tudósítónk táviratozza, hétfőn este hosszas betegség után meghalt. Weiss Manfréd munkássága a vagyonszerzésben merült ki, valóságos típusa volt a self made mannak. — Mint kisiparos kezdte működését, amely szédítő ivben emelkedett. Apja kiskereskedő volt és nála kezdte a vagyonszerzés munkáját. Tízennyolc éves korában kiment Berlinbe, majd Hamburgba és mindkét helyen szállítási cégeknél dolgozott mint kezdő hivatalnok. Majd megunta a külföldi barangolást és visszatért Budapestre. Huszonöt éves volt, amikor a boszniai okkupáció idején megkapta az első állami szállítást és ezzel megalapozta üzletét. Berthold nevű bátyjával 1882-ben konzervgyárat létesített, amelynek termékei verték az amerikai készítményeket. Az üzem száz munkással indult meg és nem sokára megalapította a csepeli gyártelepet, amelyben tízezer munkás nyert alkalmazást. Később, amikor a telep fellendült, Weiss Manfréd lett az osztrák-magyar hadsereg konzervszállítója. Közben a gyár áttért hadicikké előállítására is. Eleinte csak fegyvertől tényleket gyártottak, később már Németországtól, Franciaországtól és Angliától kapott megrendeléseket úgy, hogy a külföldi megrendések lebonyolítására Berlinben lösz- és fegyvergyárat alapított. Weiss Manfréd találta fel a fémvédő-kupacot, melyet egy mérnöke a fegyvereken alkalmazott. Erre az osztrák-magyar hadsereg fegyverszükegletét is nála rendelték meg. Első millióit a hordozható tábori konyhával szerezte, amelyet eleinte nem akartak megvásárolni, miután senki sem érdemesítette figyelemre. Később a belöldi és külföldi hadvezetőségek felismerték a találmány praktikus voltát és a gyárat elárastották megrendelésekkel. Ezzel Weiss Manfréd Magyarország leggazdagabb emberei közé emelkedett. A király a csepeli előnévvel tüntette ki a tízezer munkással dolgozó gyárost, aki végrehajtotta a tüzérségi reform technikai munkálatait. Ekkor üzeme újra bővült. Telepein voltak a Martin-acélművek, az acélsajtoló, acélkovácsoló, vörösréz és bronzlengerművek, kézfegyver- és lövténygyárak, süttökemencék, tábori mozgókonyhák és főzőládaüzemei.

A világháború a gyárat teljes készenlében találta. Teljesítőképessége háromszorosra emelkedett és harmincezer munkást foglalkoztatott. Számos új műhely, új löporos laboratorium és löporatory-raktár épült és új gépeket állított fel. Havonként hárommillió gyalogsági töltenyt és húsz ezer tüzérségi lövedéket állított elő. Készített ezenkívül moz-

gókonyhákat, acélsisakokat és egyéb katonai felszerelési tárgyakat. — A háború vége felé a hatalmas telepen a békecikkek gyártására való áttérést készítette elő. A hőszivizmus kiterésekor a vezetést kiragadták a kezéből és üldözték. A munkás ember ezt annyira a felkéré vette, hogy veronállal öngyilkossági kísérletet követett el. Hosszu és súlyos betegségéből felépült és a kommun bukása után visszafért energiával dolgozni kezdett. Közben a megszállás alatt elvitték 1600 gépet, 200 vagon rozét, 150 vagon vasat, 500 vagon löszert 1919 telén a pusztulás képét mutatta a telep. Weiss Manfréd azonban nem csüggedt és fiatalos kedvvel hozzáfátott a békegazdálkodáshoz. A gyűszűtől az üstig a legkülönbözőbb cikkek gyártotta. Löszert helyett posztógyártással és mezőgazdasági gépek előállításával foglalkoztak telepei.

Gyárainak átszervezése megrokkantotta a 65 esztendő ember munkabírását. Hetekkel ezelőtt szédülésekről panaszkodott. Hat héttel ezelőtt összeesett hivatalában Korányi professzor agyvérzést állapított meg. Azóta élet-halál között lebegett és állandóan eszméletlen volt. Csak vasárnap nyerte vissza néhány órára öntudatát. Az orvosok tudománya hetekig kísérletet a katasztróit, de nem tudta megakadályozni. Az öntudat órában sem szót semkihez. Két fia, négy leánya és tízenegy unokája álltak a nagybeteg ágya körül. Hétfőn délután hat órakor elaludt és csendesen, észrevétlenül meghalt. Weiss Manfréd két fia: Alfonz és Jenő követik a vállalat vezetésében. Velei: báró Kornfeld Mór, a Ganz-Danubius igazgatója, ifj. dr. Chorin Ferenc, a Salgótarjáni igazgatója és Mauthner Alfréd. Sógora lovag Koll Oszkár a csepeli gyár vezetésében szintén részt vett. A temetés holnap délután lesz a végrendeletet délután bontják fel.

Weiss Manfréd kiterjedt társadalmi és gazdasági tevékenységet fejtett ki. Tagja volt az ipar tanácsnak, a közlekedési tanácsnak és a tarifabizottságnak. Fzenkivül alelnöke volt a Gyosznak, elnöke és igazgatója tagja számos nagy vállalatnak. Megalapította a Weiss Alice-kórházat, amely mintaszerű berendezésével segítségére van a szülő anyáknak Csepelen népkonyhát és gyermekmenhelyet tartott fenn és különböző jótékony célokra óriási összegű alapítványokat tett. Közgazdasági és jótékonyági téren kifejtett eredményes munkásságáért már a háború előtt is számos kitüntetés érte. 1896-ban a főrendiház tagja lett, 1919-ben pedig Károly király bárói rangra emelte a munka emberét.

— Felkérjük azon t. vidéki előfizetőinket, akik lapelőfizetési hátralékukat még nem egyenlítették ki, avagy előfizetésük lejárt és azt nem újították meg, szíveskedjenek az összeget haladéktalanul az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala címére beküldeni, mert ellenkező esetben kénytelenek leszünk lapunk kiadását beszüntetni és követelésünket, — mely tetemes költséggel jár. — per útján behajtani.

Kétszázmillió kölcsön.

(Hír a pénzügyminiszter párisi utazásáról.)

Bucuresti. Bratianu Vintila pénzügyminiszter Párisba utazik, hogy Románia képviselőiben megjelenjen a január másodikán kezdődő jóvátételi konferencián. A pénzügyminiszter ezt az alkalmat felhasználja arra is, hogy Románia számára százezer millió kölcsönt szerezzen. (Rador.)

Bucuresti. Bratianu Vintila pénzügyminiszter csak akkor utazik Párisba, ha jelenléte feltétlenül szükséges a jóvátételi konferencián. Ha ez nem mutatkozik feltétlenül szükségesnek, akkor a pénzügyminiszter itthon marad, mert holnap folytatódik a parlamenti ülés, amelyen az egyenesadó-reformról szóló törvényjavaslatot tárgyalják, amelynek a vitájában Bratianu Vintila feltétlenül részt akar venni. (Rador.)

Fekete ing — vörös zászló.

(Vanderwilde a magyar szociálisták kongresszusán.)

Budapest. Gróf Bethlen István miniszterelnök egy heti üdülésre Karácsony másodnapján elutazott Budapestről, ahová január 2-án tér vissza. Így az újvi üdvözlések ezuttal elmaradnak. Az egységes párt táviratilag üdvözölte Bethlent. A szociáldemokraták karácsonykor háromnapos kongresszust tartottak kilenc év óta először. Payer Károly képviselő megnyitójában politikai visszavillanást vetett. Megemlékezett a hálottakról és az emigráltakról. Beszédének ezt a részét állva hallgatták végig és éljeneztek Garmit, Buchingert és Szakasicsot. Farkas István előadó szembe szállt azzal a váddal, hogy Magyarország bajaiért a munkásság felelős. Vázolta ezután a proletárdiktatura bukása utáni eseményeket és ismertette Váry Albert főügyész könyvét. A napirendi vita során éles kritikák hangzottak el a pártvezetőség ellen különösen a jelöléseknél és választásoknál. Az a kívánság hangzott el, hogy a pártvezetőség készítsen pontos statisztikát az ellenforradalom áldozatairól.

A második napon Vanderwilde belga szociálista vezér, a második internacionale elnökének jelenlétében folyt le a kongresszus. Vanderwilde az üdvözlésre válaszolva azt hangoztatta, hogy ma csak a kisebbségek tartják kezükben a hatalmat. Ezt az egyik helyen Mussolininek, a másik helyen Leninnek hívják. Az egyik helyen fekete inget viselnek, a másik helyen vörös zászló alatt sorakoznak. A proletárság diktatúrája nem lehet más, mint a többség diktatúrája. Bejelentette, hogy 1923-ban pünkösdkor Hamburgban megalakítják az új internacionálét.

Amikor Bong Nina megemlékezett Somogyi haláláról, a rendőrtisztviselő tiltakozott a használt hang ellen. Erre nagy zaj keletkezett. A harmadik napon Propert Sándor a falu és város problémájával foglalkozott. Amikor azt mondotta, hogy 22 trón omlott össze és a háború után az államformák 96 százaléka köztársasági a rendőrtiszt figyelmeztette, hogy ne izgasson a köztársasági államforma mellett. Vanderwilde azt a felszólítást intézte a kormány-

hoz, tegye lehetővé a külföldre menekültek hazatérését és szüntesse meg a megtorlás politikáját. Végül határozati javaslatot fogadtak el, amelyben követelik a közszabadságok teljes helyreállítását, az internálás és rendőri felügyelet megszüntetését és az áll-

talános amnesztiát politikai cselekményekre a belföldön és külföldön tartózkodókra egyaránt.

Ezután újból megválasztották a régi pártvezetőséget. Volt ellenzéki lista is, amelyen Garamit és Buchingert jelölték, de ez ki-sebbségben maradt.

Német offenzíva az erdélyi árupiac ellen

(Egy márkáért 12 lejt követelnek a német gyárak az erdélyi kereskedőktől — Ar-anarchia a német termelésben.)

Nemrég kedvetlenül ismerték be, hogy sem a francia, sem a cseh áru nem tud versenyezni a legyőzött ellenségnek, Németországnak szédületes ipari termelésével. Az alacsony árfolyamon stabilizálódott német márka miatt a német áru volt a legolcsóbb a világon. A közelmúltban azután bekövetkezett a német valuta katasztrófája. A márka négy hét alatt értékének huszadrészére csökkent. Ezzel egyidejűleg beállott Németországban a legteljesebb ár-anarchia. A német gyárak, hogy áruik poton pénzben ne kerüljenek a súlyos valutájú külföldiek kezére, nem huszszoros, hanem kétszázszoros összegre szöktették fel áraikat. Ezenkívül csak is külföldi pénzben fogadnak el fizetéseket.

Románia számára lejben állapítják meg az árakat, de fogalmuk sincs a lej értékéről és vásárlóképességéről. Körülbelül kétszer-háromszor magasabb összegben szabták meg az árakat, mint amilyen ma a kiskereskedők viszonteladási ára.

Ilyen körülmények között ma már a cseh és francia piac olcsóbb lett az erdélyi kereskedelem számára a németnél. Vannak azonban olyan árucikkek, amelyeket máshonnan nem lehet beszerezni, mint Németországból. Gyógyszereket, festékeket, vegyi készítményeket, speciális gépeket és műszereket kizárólag Németországból hozunk. Ezek a cikkek most lényegesen meg fognak drágulni.

Ezenkívül Erdélyben tekintélyes piacok van a német tudományos és szépirodalmi könyveknek hangjegyeknek, amelyeket magától érthetőleg szintén csak Németországban lehet beszerezni. A német kereskedelmi kormány egyik éve óta működő szerve, a „Kivitel Hivatal” (Ausfuhramt) drákói módon vigyáz arra, nehogy a német termelők külföldi szállításaiknál olcsó áron veszteségek portékáikat. Csak akkor ad kiviteli engedélyt, ha a szállítás kellő mennyiségű idegen valutát juttat a német piacra. A „Kivitel Hivatal”-nak azonban nem nagyon kell törnie magát az áremelés miatt, mert a német gyárosok ma guktól is fantasztikus összegeket követelnek árúikért. Erdély kereskedelmi körét valószínűleg konsternálta a németek eljárása.

Egy aradi könyv- és papir-nagykereskedő a következő tájékoztatást adta:

— Az utóbbi hetekben teljes anarchia állott be a német iparcikkek áraiban. Nemcsak hogy márkáért nem szállítanak többé semmit, hanem legtöbb esetben már lejért sem. Francia frankban, svájci frankban, dollárban meg font sterlingben állítják le számláikat. Tessék példának megnevezni, hogy mit irt ma a német zenemű kiadók szövetsége.

Egy rövid levelezőlapon a következő velős értesítés volt: — Románia számára új szállítási feltételeket állapítottunk meg. A belföldi árakhoz 100 százalékos felárat számítunk. A márka átszámítási kulcsát pedig állandó jelleggel 1 márka — 1 francia frank alapon állapítjuk meg.

— Szóval egy német márka fejében nem a tőzsdei árfolyamnak megfelelő két és fél banit kell fizetnünk, hanem egy francia frankot, vagyis 12 és fél lejt. Ez persze kibíratatlan. Mi nyomban részletes levelet intéztünk a német Kivitel Hivatalhoz, amelyben kifejtettük az új helyzetet és közöltük, hogy ilyen eljárással elvesztik a romániai piacot. De hogy a németek hajtanak-e az okos szóra, azt igazán nem tudjuk.

A Kornis-tolvaj nyomában.

(A titokzatos gavallér.)

Egész Erdély közbiztonsági szervei lázasan nyomozzák Kornis Ármint tolvaját. A detektívek szorgalmas munkája a következőket állapította meg: A tettes a lopás elkövetése után gyalogszerrel ment át Tövisről Enyedre, ahol egy zugszállodában bérelt szobát. Reggelre kelve először is a Berkovits-féle ruhakereskedésbe látogatott el, ahol két rend öltönyt vásárolt. Így felszerelve visszament a szállodába, átöltözött és a maga régi, kopott gunyáját az ágy alá dugta. Most már gavallérnak maszkirozva sétált vissza a városba nagyobb vásárlásokat eszközölni. Megállapították, hogy többek között egy ékszerésznél tett látogatást, ahol mintegy tizen-nyolcezer lei értékű aranyholmit vett össze. Aztán, amikor ruhával és ékszerrel ellátta magát, elegánsan berkocsiba ült, kihajtatott az állomásra és jegyet váltott a Csaj (Kolozsvar) felé induló vonatra, amelyről azonban Apahidán le szállt, hogy a Szamosvölgyi vasúton folytassa tovább az útját. — A detektívek kinyomozták, hogy az enyedi vendégfogadóban a tolvaj Ciortea Lászlónak jelentette be

magát, de valószínűleg tartják, hogy ez a név nem igazi neve a tettesnek. A nyomozás számai eddig jutottak el és a rendőrség szervezte most nagy erővel kutat tovább, annál is inkább, mert a Kornis-cég a nyomravezetőnek 60 ezer let, az ügyben dolgozó detektíveknek 100 ezer let jutalmat tűzött ki a tettes kézrekerítésének esetén.

EZ ARADI

A láthatatlan vendég.

Ez tegnapelőtt este volt, a „Csókpirulák” premierjén, a balhatban. A páholyban négy ülés volt, a négy ülésen négy ember, a négy ember nézte az előadást. Két ember a négy közül nő volt. A páholyban a sarok-kacserjamezes írója mint megtávozott vendégszerepelt. Abban a pillanatban, amikor Jávor Alfrédon a Csókpirulák hatása mutatkozott és a szimpotikus fiatal színésznek melege kezdett lenni, végigfutott rajtuk a hideg. A páholyban ugyanis egy ötödik, meg nem hívott egyén így szólt hozzánk:

— Van szerencsém. A hölgyek kétségbeesetten kapják föl a lábaikat. A hang mélyről jött, a páholy jobbsarkából, vinnyogva és nyöszörögve felig. Nyilván a láthatatlan vendég is kapott a csókpirulából. A helyzet kínos. Bejön egy idegen a páholyba, jegy nélkül, ismeretség nélkül, minden nélkül, szürve, melegen és vinnyogva. A hölgyek változatlanul kétségbeesve emelgették lábukat, amiért köszönettel tartozom a láthatatlan vendégnek. De viszont nem látom be, hogy miért nem halasztotta csókpiruláit színházutánra, kisimbisz helyett? ... Ugynevezett műélvezetemben zavart az új páholy-lakó, amiről régebbi aradi kollégám számos cikket irtak már, de amit kiirtani még ezúlig nem sikerült.

Egy patkányról van szó. Nem egy balletpatkányról, mert azt kétségesen hagynám a sötétben vinnyogni a páholyomban, a sarokban. Egy közönséges patkányról. Egy állatról. (Patcaniensis vinnyogatus, másképp: zavaritus nyöszörögoccus.) Az egész ügyet megfel-lebbezem. Nem is az bosszant, hogy belopózott egy páholyba. Ős lakó, joga van. Az aradi színház patkányainak kell annyi privilégiumot adni, hogy saját színházukban végignézhessenek egy premiért. De miért keresett ki egy olyan páholyt, pont egy olyant, ahol szintén szabadjegy a dívat? Ki a kritikus: a patkány, vagy én? Az a gyanúm, hogy a patkány. Ingven jár színházba és már előadás alatt is vinnyog. Van kritikai érzéke.

„Főz Vera.”

Főz Verát nem így hívják eredetileg, Főz Verát csak a kollégái nevezték el így. Vera, aki nek az életben, kint, a színházon

tul és a kisvasút mentén és a hónaposszobákban és a Fehér Keresztben és a Marosparton és mindenhol, ahol Arad van: — Piri a neve, mondom, Piri, vagy Vera egészen furcsa alapon kapta ezt az elnevezést. Főz Vera színésznővendék. Elsőéves. Kezdő. A korban énekel. A divatrevün is alakított egy nagyobb néma szerepet. Nahát. Érdekes. Hagyják élni Verát, minek hívják főzőnek? Persze, egy színésznővendék, aki így él, kidobva az ugynevezett forgatóba, az élet szerves hullámai közé, ahogy anyai nagynéném, Beniczkyne-Bajza Lenke mondaná, mit csináljon esténként? Főz. Enni csak kell. Lenne csak kell. Mit tudjátok ti, publikum és férfiak és asszonyok, fehér párnák között, hogy egy ilyen kis színésznővendéknek mennyi gondja-baja van, hogy mit szenved, könyörög, éheznek, sir, csókol, nevet, iszik, gyön és mullat azért, hogy az „Ortusz a pokolban” című Reinhardt rendezéshez egy új ruhája legyen, éppen csak egy kis ruhája, egy tüllje, egy fátyla csak, amivel takarózzik? Hát baj az, ha Piri leül egyedül egy asztalhoz és nézi az urakat? És baj az, hogy az urak nézik őt? És baj az, hogy ez főzés? Még főzni se hagyják Pirit, nem elég, hogy nem énekelheti Sariuzzát, a Parasztbecsületből?

Lányok, hagyjátok a Főz Verát és ne főzzétek el tőle az életet. Egyedül ül szegény most is a Keresztben és vacsorázik. És néz. És nézik. Egészen összeszorul a torkom. Egy egész nagy gardrób adnék neki boldogan, egy királyi udvartartásból, selymeket és autót. Pedig csak vacsorapénz kellene neki. Egy kis ákontó, arra az esetre, ha a Bajadért fogja játszani. Semmi közöm Pirihez, de főzni, azt tessék hagyni szegényt. Amit egy szakácsnének szabad, azt neki ne szabadjon? ... Nem értem. Hiszen kezdő. És milyen messzi utak vannak addig, amíg az ilyen lassu főzéstől a gyorsforralóig jut el Vera, vagy Piri, — a Piri és a Verák mártíriumán át!

Fekete Tivadár.

Román—bolgár tárgyalás.

Bucurest. Rascariu szófia román követet tegnap meglátogatta a bolgár külügyminisztert és részletesen informálta Bulgária helyzetéről, különösen a Romániára vonatkozó viszonyt illetően. A külügyminiszter kijelentette, hogy Bulgária barátságos érzelmekkel viseltetik Románia iránt, hogy az agitáció időszaka elmúlt. Ezután csak alkotmányos küzdelmek következnek.

Bucurest. A bolgár kártérítési bizottság a napokban visszaérkezett Bucurestibe és a kapott széleskörű megbízatás alapján újból megkezdte a tárgyalásokat. Minden remény megvan arra, hogy ezek a tárgyalások eredményesek lesznek. (Rador.)

Hogy áll a leu?

December 27-én fizettek 100 leért:

Párisban 8.10 frankot
Zürichben 3.10 frankot
Budapesten 1450 koronát
Newyorkban 60 centet

Aradi kereskedő balesete.

(Karácsonyi Dömét Budapesten megoperálják.)

A napokban hírül adta az Aradi Közlöny, hogy Karácsonyi Döme aradi kereskedőt súlyos kimeneteli szerencsétlenség érte. A fiatal törekvő kereskedőnél disznóölésre készülődtek s amikor a négy mázsás sertést a márlegre helyezték, az állat megvadt és beleharapott Karácsonyi Döme térdébe. Karácsonyit be szállították a közkórházba, ahol állapota oly súlyosra fordult, hogy hozzátartozói Budapestről orvos-professzort hívtak Aradra. Manning budapesti tanár, Dollinger professzor helyettese lejött Aradra és speciális gyógykezelési módot ajánlott, amely abból állt, hogy a térdizületeket széthúzták és a váladékot kiszivattyúzták. Ez a gyógymód azonban nem vált be. Karácsonyi Döme állapota anynyira rosszabbodott, hogy hozzátartozói a mai nap folyamán a beteget felszállították Budapestre, ahol műtétét hajtanak végre rajta.

Mire kell a hatmillió?

(A városi közigazgatási bizottság ülése.)

Arad város közigazgatási bizottsága ma délután tartotta rendes havi ülését. Dr. Robu János főpolgármester válaszolt a múlt ülésen elhangzott interpellációra, a városnak a gépipar részére felvett hatmillió kölcsöne ügyében. A főpolgármester részletesen ismertette azt a célt, amelyre a kölcsönt felhasználják. Kijelentette, hogy a közúti vasutnak új mozdonyokra van szüksége és feltétlenül szükségessé vált a gépipar fejlesztése is. A villamos vasút építésére vonatkozólag elmondta, hogy a nyilvános pályázati feltételeket néhány napon belül kiírja a város és Európa minden nagyobb államában meghirdeti. A bizottság a főpolgármester választát tudomásul vette.

Moldován József tanfelügyelő az aradi iskolák elhelyezéséről beszélt és elmondta, hogy feltétlenül szükség van három iskola építésére. A bizottság magáévá tette a tanfelügyelő jelentését és saját kebelében egy bizottságot alakított, amely az iskolák építésének ügyével foglalkozik. A bizottság tagjai a következők: Georgescu János prefektus, dr. Robu János főpolgármester, Zima Tibor Arad város képviselője, Margineanu Titus pénzügyigazgató, Meculescu Sándor főügyész, Mihulin Miklós kerületi főigazgató és Weisenburger Nándor az Aradi Polgári Takarékpénztár vezérigazgatója. Az iskola építési bizottság

legközelebbi ülését néhány nap múlva tartja. Múltán Covacevici Iván tb. városi főjegyző felolvasta

a jegyzői jelentéseket, dr. Robu János főpolgármester bezárta az ülést.

Uj lakáskataszter lesz Aradon.

(Kérdések, amelyekre felelni kell.)

Az aradi lakáshivatal a lakások pontos összeírása céljából új lakáskataszteri íveket bocsát ki, amelyeket a lakások főbérleti állatának ki és a háztulajdonos ir alá. A lakáskataszteri ívek kitöltésére a lakáshivatal a következő utasítást adta. Az ív baloldalán fent román nyelvű irandó, a jobb oldali részt, amely az egész épületre vonatkozik a háztulajdonos tölti ki. Itt zárjelben megemlítendő az épületben lévő műhelyek és tűzlethelyiségek is. A kataszteri ív négy rovata közül a legfelsőt kell a főbérletnek kiállítani. Az íven 1-től 13-ig számozott rubrikák vannak, amelyekben román és magyar nyelven kérdések állnak. E kérdésekre kell a választ megadni. Az 1. számú rovat folyószám, a 2. számú a lakosztály bérletjének (birtokjának) neve, foglalkozása, életkora, 3. Mikor foglalta el a bérlet a lakást? Itt csak egy dátum kell. A 4. és 5-ik számú rovat az illetőség vagy letelepedési engedély iránt érdeklődik. Ha ezek nincsenek, üresen kell hagyni a rovatot. A többi rovatok a la-

kásrészekre és a lakókra vonatkoznak. A 13. számú „Vátozások” című rovatot üresen kell hagyni, ezt a lakáshivatal tölti ki. A kitöltött ív aláírandó, a dátumot és az összes bejegyzéseket a háztulajdonos aláírásával igazolja. Az íven megjegyzésként szerepel, hogy mindazokat, akik a kimutatásokat nem terjesztik be idején, vagy hamis adatokat vezetnek be, 100—1000 leig terjedhető pénzbírsággal sújtják. Összesen 28000 kataszteri ív készült és az ívet később meghatározandó összeg ellenében kell kiváltani a lakóknak és a háztulajdonosoknak. Később állapítják meg azt a napot is, amelytől kezdődőleg az ívek kiválthatók. Addig a lakáshivatal minden ívet hivatalos pecséttel lát el és csak ezek az ívek lesznek érvényesek. Az írásnemtudóknak és mindazoknak, akik nem rendelkeznek annyi kellő értelmi képességgel, amennyi az ív kiállításához szükséges, az odafertőző kerületi rendőrpáncsnokságok töltik ki lakáskataszteri íveiket.

Mulatságok.

— A baia de crisi (kőrösbányai) műkedvelők kitünően sikerült műsoros táncestélyt rendeztek karácsony első napján. A műsoron Karinthy, Biró, Szomaházy és Lakatos darabok és énekes táncos jelenetek szerepeltek. Burdus Sándorné kedves, közvetlen játékkal, Bródy Sárika, Csongrády István és Bródy Zoltán komikus alakításukkal, Buftya Margitka, Schneider Erzsike, Király Nuci, Schneider Rózsika, Lázár Káto, Salamon Ilonka, Salamon Bözsike, Plaszkáts Jolánka, Plaszkáts Gizike, Vuk Zsenike, Salamon Náci, Bellei Jenő, Konczá László, Schwartz Dezső, és Plaszkáts Károly részben ügyes játékkal, részben szép táncokkal arattak megérdemelt tapsokat. Az egyes számokat Balogh István aradi hírlapíró konferálta be ötletesen és szellemesen. A jól sikerült előadás rendezéséért dr. Wachter Erichet illeti az elismerés. Az ének és táncszámok kíséretét Brády Esztike látta el stílusosan. Az estélyen megjelent szépszámu közönség a reggeli órákig maradt együtt a legjobb hangulatban.

— A brádi református egyházközség karácsony másodnapján színelőadást rendezett, amelyen a Falurossza című népszimű került színre. A főszereplők: Kugel Géza, Kain Sándor, Szántó Erzsike, Kiss Ilonka, Kiss Dénes, Kováts Lajosné, Szathmáry Samu, Farkas László és Jakobovits Zoltán ügyes játékkal viték sikerre a darabot. De a többi szereplők is: Gál István, Szathmáry Juliska, László Margit, Pataky István, Vass Imre, Varitz Sándor, Moravszky Zsuzsi, Szabó Kálmán, Galba Jani és Pataky István jól megál-

lották a helyüket. Előadás után reggelig tartó tánc következett.

— A Fehér Kereszt-Egyesület értesíti a Szilveszter-est összes szereplőit, hogy e hónap 28-án délután 4 órákor a Fehér Kereszt-szálló nagytermében próba lesz, amelyre kizárólag a szereplők pontos megjelenését kéri a rendezőség. A tolongás elkerülése végett az este jegyek elővetelben a Bloch-cégnél kaphatók.

Mozi.

• A Brigadéros leánya, melynek címszerepét Gréte Heid a világhírű francia művész nő játsza, még csütörtökön is vetítésre kerül az Apollóban. A közönség két napon keresztül színlígg megöltötte a színházat és csodálta a nagyszerű film rendezését, technikai tökéletességét és a szereplők művészi játékát. A brigadéros leányának kalandja, az a sok ravaszság és cselszövés, amely megfontására törekszik s végül a szerencsés menekülés: olyan vonzó és érdekfeszítő hatással voltak, hogy az ünnepi előadások közönsége alig tudott betelni a film szépségeivel.

• A szerencsés lovagja csütörtökön megy utoljára az Urániában és megállapítható, hogy Zolbelitz Fedor regénye, mely a szegény és a gazdag közötti ellentéteket tárgyalja s melynek tanúsága, hogy a két ellentét sohasem egyenlíthető ki, megkapta a közönség lelkületét. Botte Neumann aki a darab női főszerepét játsza ragyogó szépségével és játékkészisével bilincselte le a közönséget. A társadalmi probléma nem új, de annál érdekesebben van feldolgozva, változatai annál meglepőbb fordulatokban hozzák közelebbre a problémát. Akik egy,

nehéz társadalmi kérdés szövevényeinek szórakoztató és lélekfelemelő bonyodalmában akar-nak megnyugvást és élvezetet találni, azokat kétségtelesen kielégítheti az Uránia színház ezen szenzációs ujdonságai.

Teddy bucsuzik

(Csütörtökön este fél 11-kor, a Központi-bárban.)

Egy hónap óta tapsol és ünnepepel Arad éjszakai közönség Teddinek és Olgának a Központi bárban. A kitünő művészpár fővárosi levegőt, nívós élvezetet és igazi, friss éjszakai életet feremtett Aradon. A shimmy, a korecso-lyatánc, a cocktad és a serpen-tin csafák: olyan emlékek, amikről nem egyhamar feledkezünk meg. Most Teddy és Olga bucsuznak Aradtól és 28-án csütörtökön este, a Lloyd Központi-étterem külön helyiségében, műsoros bár-éjszaka keretei között mondanak ágyút ennek a városnak, ahol forró sikerek taps-viharában furdették őket és ahonnan egy új szerződés Bucurestibe szólítja a művészpárt.

A bucsuestély exkluzív és uril keretek között való megtartását Gritta Ovidiu rendőrprefektus gáláns és megértő módon tette lehetővé. Nyomatott, aranysegélyes meghívó a belépőjegy, amit a rendezőség számozott példányban bocsátott ki. A megjelenés estélyi ruhában kötelező. (Urak frakk, vagy szmoking, hölgyek báli toalet.) A műsor izléses, nívós, irodalmi és kabarézú egyszerre. Karinthy Frigyes tréfáit: Darvas Ernő, Gergely Gizzi, Győző, Szántó, Selmeczy, Jávor és Inka játsszák. Balogh Böske ezen az estén táncos és chansonokkal bizonyítja, hogy milyen kvalitásos és jókedvű kabarészínész nő is tud lenni. Madarász Margit dalokat énekel, Galetta Ferenc ugyancsak új melódiákkal fűszerezi az estét. Tompos Ella modern verseteket mond el. Az estély konferánszié nek Fekete Tivadar hírlapíró nyerte meg a rendezőség.

Természetes, hogy Teddy és Olga is új dolgokat hoznak. Bemutatják az ópiumtanyát és a haláltáncot. Temesvárról a Boncescu cukrászda jazz-bandje muzsikál egész este. Külön szenzáció lesz, hogy színpad és pódium nélkül szerepelnek a művészek, a konferánszié a parkettről beszél. A bucsuest feltizenegykor éjjel kezdődik, a helyiségbe a Salacutca felől lehet bejutni. Kétségte- len, hogy az idei szezon egyik legnívósabb és legelőkelőbb estjére van kilátás.

— Friedrich István Rómában. Budapest. Friedrich István, a magyar fascista vezére Rómába és Konstantinápolyba utazik. A politikus Mussolinival és Kemal pasával fog társulni, a fascista módszereket

HIREK.

A bajor fascisták.

(Fegyveres puccs készül Németországban.)

Berlin. A szociáldemokrata parlamenti tudósító írja: A bajor fascisták, Poroszországban is megkötnek és tevékenységük már a Reichswehr soraiban is mutatkozik. A nemzeti szociálisták tagjai, akik a régi Reichswehr kötelékébe tartoztak, fegyvereket tudtak szerezni. A Reichswehr csapartól sikeresen fegyvereket szerezniök és elrejténiök. Berlinben az utóbbi hetekben tíz nagy fegyverküldeményt koboztak el, amely mint géprész szerepelt a szállításban, a valóságban pedig százakra menő gépfegyver részeitől állott, azonkívül rengeteg mennyiségű gyalogsági fegyverből és kőszerekből. Ezek a fegyverek részben a keleti határállamoknak, részben Felsősziléziának és egyéb német területeknek voltak szánva. Minthát minden ilyen nemzeti ügyben, most is a német nemzeti bizalmiférfiak keze van a játékban. A szociáldemokrata parlamenti tudósító felszólítja a kormányt, hogy vizsgálja meg ezt a közlést és távolítsa el könyörtelenül azokat a személyeket, akiknek ebben az ügyben szerepük van.

A királyi pár karácsonyi misén. Bucuresti, Ferdinánd király a katólikus karácsonyi ünnepén a St. József-katedrálisban misét hallgatott, amelyet Netzhammer püspök celebrált. Mária királyné az anglikán templomban hallgatott misét.

Harding, a szabadkőműves. Hardingot, az Egyesült-Államok elnökét, a legfelsőbb szabadkőműves csoportba fejezték.

Felfüggesztett főszolgabíró. Georghescu János vezérfelügyelő, delegált prefektus tegnap hozott határozatában felfüggesztette hivatalától Chirila Jusztin chisneui (kisjenői) főszolgabírót. A főszolgabíró régebben egy sertéskiviteli konzorciumban vett részt, emiatt fegyelmi eljárás indult meg ellene és a fegyelmi eljárás megindítása következtében történt a felfüggesztés. Ma reggel Boneu Vazul aradvármegyei főjegyző utazott ki Chisneu (Kisjenőre), ahol közölte a főszolgabíróval a prefektus végzését, majd az ideiglenesen kinevezett helyettesnek, Nichin János vármegyei aljegyzőnek átadta a főszolgabírói hivatalát. A megindult fegyelmi eljárás hat pontból álló vád ügyében tart vizsgálatot.

Színházi munkások sztrájkja. Budapest. A színházi munkások sztrájkot kezdtek. Helyettük művészek díszletezik a színpadot. Az előadások rendesen folynak.

Benes nem lát rózsaszínű felhőt. Prága. Benes külügyminiszter a Venkovba cikket írt, amelyben az 1922. évi külügyi politikának a mérlegét állította össze. Cikkében az európai helyzetet analizálja Benes és számot vet a külpolitikai eredményekkel. A cikk ahhoz a végeredményhez jut, hogy az elmúlt év mérlege passzív maradt és a jövő év külügyi horizontján sem mutatkoznak rózsaszínű felhők. (Rador.)

A sok szenvedés után — megváltás.

(Cuno kancellár manifesztuma. — A jóvátétel utvesztője.)

Berlin. Cuno kancellár a karácsonyi ünnepek alkalmával manifesztumot intézett a német néphez, amelyben nyugalomra és bizakodásra hívja fel a sokat szenvedett német népet. Németország nagy fiainak példájára hivatkozik és arra, hogy a sok szenvedés után megváltás következik.

Páris. A német birodalmi kormány javaslatáról Páris és Berlin között London közvetítésével tárgyalások indultak meg. A francia külügyminiszteriumban a hangulat bizakodó. A lapok tudósítói úgy informálták, hogy remény van a kérdés végleges megoldására.

London. A lapok hosszan foglalkoznak a bankbizottság működésével és egyhanguan konstataciókat tesznek, hogy a tanácskozások a legteljesebb sikerre nyitottak ki. Remélik, hogy a jóvátételi probléma kérdésében közeledés jön létre.

Berlin. A német kormány a nagyipar képviselőivel tanácskozásokat folytatott a január 2-án Párisban kezdődő jóvátételi konferenciára.

Forgalmi-adó befizetési sorrendje 1923. évre. 2-án A., 3-án B., 4-én C., D., 5-én E., 6-án F., 8-án G., 9-én H., 10-én I., J., 11-én K., 12-én L., 13-án M., 15-én N., 16-án O., 17-én P., 18-án R., 19-én S., 20-án T., 22-én U., 24-én V., 25-én Z., 26. és 27-én részvénytársaságok. Ha valamely betű ünnepnapra esik, úgy az előző, vagy ünnepnapot követő napon fizethető.

Volt aradi vasuti főtisztviselő halála. Ma azt a híradást kaptuk, hogy dr. Éber Nándor Máj. felügyelő Pécsen 50 éves korában meghalt. Aradon még bizonyára sokan emlékeznek dr. Éber Nándorra, aki az aradi üzletvezetőségen teljesített szolgálatot és annak idején vezető szerepet játszott a Vasutas-Szövetségben. Körülbelül 15 évvel ezelőtt helyezték dr. Ébert Pécsre, ahol a felügyelői rangot nyerte el. Aradi volt kollégái részvételét értesültek az agilis férfi elhunytáról.

Bécsi gyermekek Aradon. A Bécsben letelepedett bánáti svábok gyermekei közül e hónap 30-án nagyobb csoport érkezik Aradra. Összesen 520 bécsi gyermek jön Aradra üdülés és pihenés végett. Mindazok, akik át akarnak venni gyermekeket, jelentkezzenek az Arader Zeitung szerkesztőségében, ahol bővebb felvilágosítást kapnak.

A jóvátétel a sibereket gazdagítja. Budapest. A magyar-angol kereskedelmi kamara munkabizottságának ülésén Krausz Simon elnök a jóvátétel kérdésével foglalkozott és kijelentette, hogy a jóvátétel csak a sibereket gazdagítja. Azt indítványozta, szóliha fel a magyar-angol kamara az összes nemzetközi kamarákat közös akcióra, hogy ismeretessék Magyarország helyzetét.

A magyar nemzet nem lehet bűnös. Budapest. Vanderwede egy újságírónak a következő nyilatkozatot adta: Magyarországtól nem szabad és nem is lehet jóvátételt követelni. Ez az érzésem, látva azt a rettenetes leromlást, amelynek képét Budapest nyújtja. Arról, hogy bűnös népek volnának a magyarok, beszélni sem lehet. Bűnösök lehetnek fejedelmek, kormánybírók, törvényhozók, de elfogadhatatlan álláspont,

ferencia ügyében. A tárgyalásokon a német kormány állásfoglalásáról volt szó. A Stinnes-csoport kijelentette, hogy a kormányt mindenben támogatja.

London. Az európai politikai körök érdeklődése a párisi konferencia felé irányul, amely a jóvátétel utvesztőjéből a kivezető utat keresni akarja. Poincaré vasárnap több miniszterrel tárgyalt a gyümölcsöző zálogok birtokbavételéről, aminek híre az angol fővárosban kellemetlen hatást keltett. Londoni politikai faktorok egyetértéssel hallgatnak, meg akarják várni a párisi nagykövét jelentését. A napokban készül Bonar Law egy nagy beszédre, amelyben hangsúlyozni fogja, hogy a jóvátétel kérdésében közös eljárásra van szükség. Az is tény, hogy Mussolini csak eköztesen meg egyezés mellett hajlandó eljönni a konferenciára.

Newyork. Londoni és moszkvai körök együttesen vannak azon a véleményen, hogy kerülni kell minden erőszakos intézkedést. Az amerikai sajtó ellenzi a Ruhrvidék francia megszállását.

hogy háborúért nemzetet teyenek felelőssé. Hangozta álláspontját a népszavazás mellett, amelyet az igazság nevében tart szükségesnek. Kijelentette, hogy Magyarország számíthat minden kultúrember szolidaritására, de hozzáfűzte, hogy ennek előfeltétele a demokrácia.

A Kőlcsey-Egyesület harmadik irodalmi délutánja. Vasárnap délután tartották meg az aradi Kőlcsey-Egyesület idei harmadik irodalmi délutánját a Kulturpalota nagytermében. Sipos Zsigmond, a városi színház művésze mély drámai erővel adta elő Poe Edgar csodaszép Hollóját Csillag Imre fordításában. A közönség lelkesen megtapsolta Sipost. Ezután Kara Győző kat. főgimnáziumi tanár tartott magasszintű értekezést a román költészetéről és Eminescu Mihályról. Rácz Imre operatőr nagy hatással operatőriákat adott elő dr. Széle Károly precíz zongorakiséréte mellett.

Eljegyzés. Klein Mancsi (Arad) Scholz Gusztó (Tetschen a Elbe) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Szekerés Elluska (Socodor) és Banda Tibor (Arad) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Szigetváry Margitka (Ujmikalaka) Bozsó Kálmán (Szolnok) és Bozsó Irmuska (Ujmikalaka) Olajos József (Pécska) jegyesek.

Mánya Demeier, a Guttmann és Berger cég üzletvezetője és Juhász Boriska jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Rékassy Mariska (Arad) és Farenec József (Mezőtur) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

December 24-én tartották eljegyzésüket Barják Ferike és Balogh János, az előnyösen ismert Balogh-féle kályhagyár birtogosa.

Borelemzéseket „Salon Dujardin-Paris”-féle francia Maltgand készüléken naponta eszközöl Dumitru N. Anastasiu cég, Arad, Bul. Regele Ferdinand 1-a. (Boros Béni-tér.)

Ha szép és modern hajmunkát óhajt, rendelje meg Székely fodrásznál, Bohus-palotában.

Kériünk kifejezetten „Olla” gummit

Megszüntetett görög követségek. Budapest. A görög kormány megszüntette a budapesti és bécsi görög követségeket. Erre az intézkedésre takarékosági okok késztették a görög kormányt.

Halálozás. Kohn László arad-buzsáki kereskedő ma reggel hirtelen elhunyt. Temetése csütörtök délután két órakor lesz Arad-Buzsákból.

Törökfalvi Mór aradi gazdálkodó operáció következtében Budapesten 65 éves korában meghalt. A gyászoló család a temetésre Budapestre utazott.

Özvegy Adler Józsefné szül. Grünner Karolin 80 éves korában meghalt. Az elhunytat előkelő, kiterjedt rokonság gyászolja. A temetés holnap, csütörtökön délelőtt 11 órakor lesz a Str. Virginia Hotoran (Erzsébet-utca) 1. számú házban.

Köthet-e az állam tisztviselői ügylet? Mold József aradi vasuti főfelügyelő Verő Ernő nagyváradi tüzfakereskedőtől 200 vagyonát rendelt. A megállapodás az volt, hogy a tisztviselői ügylet vétele után Verő azonnal leszállítja a fát. De Verő nem tett eleget a megállapodásnak s Mold beperelte. Tavaszi a törvényszék elutasította Mold keresetét azzal, hogy állami tisztviselő nem köthet kereskedelmi ügyletet, mert minden idejét és erejét az állami szolgálatába tartozik állítani. Mold fellebbezett a táblához, a tábla ma tárgyalta a pört és elrendelte a bizonyítás kiegészítését, ami egyszerűsített azt jelenti, hogy az állami tisztviselő is köthet jogerős ügyleteket.

Kautschuk bőr helyett. Angliában és Amerikában évek óta általánosságban hordanak Kautschuk talpat és Kautschuk sarkakat és pedig ezeknek sok előnye miatt. Tetessen cipőire Palma Kautschuk talpat és Palma Kautschuk sarkakat, ezek tartósabbak és olcsóbbak a bőrnél és áldás idegeire és lábaira.

Félmillió éhező Moszkvának tart. Belgrád. Az orosz éhínség borzalmai ez évben megismétlődtek. A „Novoje Vremja” közli a „Russzpressz” nyomán Rigából, hogy a Dél-oroszországhól gyalog elindult 400 ezer éhező paraszt Moszkva felé — kenyérért; utközben igen sokan elpusztulnak közülük és a halottak temetetlenül hevernek az országút szélén. A szovjethatóságok vörös csapatokat vezényeltek ki az éhezők feltartóztatására. A vándorokra kelt éhínségeseket kényszeríteni fogják, hogy térjenek vissza falvaikba. Szovjetoroszországból Luckba érkezett Nesztercsuk százados, a kinek parancsnoksága alatt Szovjet-Ukrainában 20 fölkelő különítmény áll. A fölkelő csapatok elvannak látva fegyverekkel, municióval, géppuskával, sőt ágyúval is, amiket a fatusiak az éhező vörös katonáktól kenyérért megfiztért vásárolnak.

Karácsonyi ajándékok. játék-áru-börönd, bördiszmü, női tidikül manicür, fésű, kazetták és gyermek-kocsik nagy választékban Hegedüs Gyula cégnél, Arad, Bul. Reg. Maria 16. (Andrássy-tér.)

Szönyegporolást és lakás-ablaktisztítást vállal Lovas lakástisztító Str. Oltuz (ülés-u.) 30a.

— Jorga a távolmaradó képviselőkről. Bucuresti. A Victor Jorga cikket közli, amelyben a demokrata párt vezére rámutat arra, mily káros az, hogy a képviselők egyrésze nem gyakorolja mandátumát, pedig oly viszonyok közé jutott a parlament, amely indokoltá tenné, hogy minden képviselő részt venne az üléseken. Oly fontos törvényjavaslatok kerülnek a parlament elé, amelyek az összes képviselők jelenlétét tennék szükségessé. Kimutatja, hogy módot kellene találni arra, hogy a képviselők részvételét biztosítsák, annál is inkább, mert hisz az a képviselő, aki nem gyakorolja képviselői jogát, elveszti mandátumát. (Rador.)

— Az új lengyel elnök manifesztuma. Varsó. Sikorski miniszterelnök az összkormány lemondási kérvényét az új elnök elé terjesztette, aki azonban nem fogadta el a lemondást. Az új elnök manifesztumot intézett a nemzethez, melyben felszólítja azt, hogy testvériesen működjen közre a haza közös javára és kijelenti, hogy az államnak sürgős szüksége van egy erős kormányra és a költségvetés egyensúlyára. Hogy ezt a célt elérjék, az egész nemzet békés közreműködésére van szükség. A belügyminiszterium rendelete szerint Varsóban a kivételes állapotot 1923. március 18-ig fenn fogják tartani.

— Terjed a többnejűség Angliában. London. Egy angol törvényszéki bíró, aki legutóbb egy évi fogházra ítélte el egy embert többnejűség miatt, kijelentette, hogy két év óta már a nyolcszázadik eset, melyben többnejűség miatt kellett ítélnie. Ebből azt következteti az angol bíró, hogy a többnejűség ijesztő módon szaporodik Angliában.

— Hétszázmillió dollárt költöttek Európában az amerikai utasok. New York. Az amerikai szállótulajdonosok egyesületének hivatalos lapja hosszabb cikket közöl arról, hogy Amerikából 1922-ben sokkal többen utaztak Európába, mint a háború előtt bármelyik öt esztendőben. A lap kimutatást is közöl az Európában járt amerikai emberek költségeiről és 700 millió dollárba becsüli azt az összeget, amelyet Európában hagytak. Elmondja a cikk, hogy az amerikai ember azelőtt sokáig gondolkodott, mielőtt átkelt Európába, most pedig minden különösebb megfontolás nélkül tesz európai kirándulást, jobbmódu emberek pedig, akik semmiféle munkával sem foglalkoznak, egész esztendőre is átköltöznek Európába. Bizonyos, hogy az amerikai ember egy Európában töltött esztendővel nagyon sok pénzt megtekeríthat, mert gyengébb valutájú országokban jóformán semmibe sem kerül az élet amerikai embernek.

— Rendőri hírek. Hahn Alajosné feljelentést tett a rendőrségen, hogy lakásából 3320 leit, egy aranyórát láncsal és különféle tárgyakat elloptak. — Schwarz Odontól 700 leit és nagymennyiségű cigarettát loptak. — Varga Ferencné bejelentette a rendőrségen, hogy férje három hónappal ezelőtt eltűnt. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Párisban is mindenki színes akar lenni. Párisban most folynak le az ottani színészegecsület felvételi vizsgálatai és a lapok szomorúan megállapítják, hogy a francia fővárosban is mindenki színész akar lenni. Mindössze tizenöt hely betöltéséről volt szó és kétszázhetvenöt jelentkeztek. A jelentkezők túlnyomó

része természetesen nő. Beszédhiba vagy csekély testi fogyatkozás nem tartotta vissza a vizsgától a jelentkezőket, akiket a magán-színészkolák minden lelkiismeretfurdalás nélkül képeztek ki és készítettek elő a nagy felvételi

vizsgára. A kétszázhetvenöt jelölt közül az előzetes vizsga után csak harminchármat bocsátottak a felvételi vizsgára és a harminchárom közül a legjobb tizenötnek nyitották ki a kaput a halhatatlanság birodalmába.

Az átutalt pénz odisszeája.

(Bonyodalmak egy kis felületesség miatt. — Amikor a névrokon becsületes. — Minden jó, ha jó a vége.)

A Karácsonyi ünnepek alatt Chisineut (Kisjenő) és környékét érdekes ügy foglalkoztatta, amelynek szálai Timisoarán (Temesváron) át Jugoszláviába vezetnek. Az eset a jugoszláviai Zimonyban kezdődött. Egy zimonyi pénzintézethez beállított nemrég Guj Pál román ember, aki elmondotta, hogy haza akar költözködni Romániába. Guj Pál 66 ezer leit fizetett le azzal, hogy ezt az összeget utalják át az ő nevére az aradi Victoria takarékpénztár Kisjenői fiókjához, ahol jelentkezni fog, utlevelével igazolja magát és felveszi a pénzt. A zimonyi bank felvette Guj Pál 66 ezer leit, amiről értesítést küldött a Victoria Kisjenői fiókjának. Mivel azonban a zimonyi pénzintézet Romániában csak a Magyar Általános Hitelbank temesvári fiókjával áll összeköttetésben, a pénzt ide utalta át azzal az értesítéssel, hogy továbbítsa azt Kisjenőre. A Magyar Általános Hitelbank temesvári fiókjánál az egyik tisztviselő felületesen járt el az ügyben. Egész egyszerűen levelet írt Kisjenőre Guj Pál címére, hogy jöjjön Temesvárra és vegye fel a pénzt. Kisjenőn van egy Guj Pál nevű szegény ember, aki előbb gulyás volt, azután pedig mint napszámos a cementgyárban dolgozott. Amikor megkapta az értesítést, nagyon meglepődött, mert senkitől sem várt pénzt. Az értesítés azonban az ő nevére szólt, leutazott tehát Temesvárra és jelentkezett a bankban, ahol igen röviden végeztek vele.

— Van személyazonossági bizonyítványa? kérdezték tőle.

— Nincsen nekem semmi irásom, csak ez a levél.

— Menjen akkor vissza és kérjen a község házában személyazonossági bizonyítványt, vagy más írást és jöjjön el.

Guj Pál visszatért Kisjenőre, elment a község házára, ahol megkapta a szükséges írást. Az egyszerű munkásember kijelentette, hogy nem tudja, honnan kapta a pénzt, lehetséges azonban, hogy Amerikából küldték, ahol rokonai vannak. Guj Pál megint leutazott Temesvárra, jelentkezett a bankban, ahol igazolás után minden akadály nélkül kifizették neki a 66 ezer leit. A nagy summa pénzzel hazatért, házat vásárolt, családját és magát kiöltöztette és a megmaradt összeget bankban helyezte el.

Karácsony első napján azután nagy volt a meglepetés, amikor Jugoszláviából megérkezett az igazi Guj Pál. Elment a Victoria Kisjenői fiókjához, amelynek igazgatója Guj Tódor rokona. Az igazi Guj kérte a pénzt. Az igazgató csodálkozva szólt:

— Értesítés érkezett ugyan, de pénz nem.

Megkezdődött a levélváltás a zimonyi bankkal, amelynek során hamarosan kiderült, hogy a pénzt a temesvári bankhoz küldték. Az igazi Guj Pál Temesvárra utazott, elment a bankba, ahol értesítésre adták, hogy a pénzt már felvette a Kisjenői Guj Pál. Hazatért nagybusan Guj Pál Kisjenőre, ahol hamarosan kiderült a banktisztviselő felületességéből származó tévedés. A szegény sorból egyszerre módossá lett Guj Pál azonban annyira becsületes ember volt, hogy mindent visszadott a jogos tulajdonosnak és a házat is ráiratja, sőt azt is kötelezőleg kijelentette, hogy a hiányzó összeget is apránként vissza fogja fizetni. Így aztán elsimultak a bonyodalmak, a Jugoszláviából hazatért Guj Pál élvezheti jómódját, míg a másik Guj Pál rövid ideig tartó jómód után visszatér munkásnak a cementgyárba.

Sajtóhibaavégrendeletben

(A különködő testamentuma.)

BUDAPEST. Az egyik budapesti közjegyzőnél a napokban egy különködőnek ismert agglégény végrendeletét olvasták fel. Az aktusra meghívták mindazokat, akiről az elhunyt testamentumában megemlékezett. Ezek között volt a megsokkott asztaltársaság néhány tagja is, akikkel az elhunyt sok kedves órát töltött együtt. Volt az asztaltársak között egy boromissza fiatalember, akit a jobblétre szenderült agglégény igen szeretet s szeretetét olyan formában nyilvánította, hogy állandóan — ugratta. Erről a pajtásról így emlékezett meg a végrendelező:

— Fiatal barátomnak pedig, mivel szereti a jó itókat, hagyok egy hektó bort és száz atyai áldást.

A végrendelet felolvasása után ez a fiatalember bejelentette, hogy megátadja a testamentumot.

— Milyen alapon? — kérdezte a közjegyző.

— Sajtóhiba miatt!

— Hogy-hogy?

— A végrendelező minden való-

szinőség szerint száz hektó bort és egy atyai áldást akart rám hagyni!

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak. (December 27.) Dollár 169, márká 0.295, szokol 5.10, dinár 1.90, francia frank 12.60, magyar korona 00.730. **Külföldi árfolyamok:** Budapest 13.75, Bécs 395, Berlin 0.0260, Prága 5.25.

Bucurestii tőzsdezárlat. (December 27.) Páris 12.65, London 795, New York 170, Milano 8.70, Zürich 32.50, Prága 5.25, Bécs 0.0024.75, Berlin 0.0263, Budapest 0.0740, **Valuták:** Márka 0.02.68, leva 110, angol font 7.85, francia frank 12.70, svájci frank 31.50, lira 8.60, dinár 2.—, dollár 169.50, osztrák korona 0.0028, magyar korona 0.07.25, szokol 5.19.

Zürichi nyitás. (December 27.) Berlin 0078750, New York 527.25, London 2451, Páris 38.92.50, Milano 27.08.50, Prága 16.40, Budapest 0.2275, Zágráb 1.40, Varsó 0.03, Bécs 00075, bélyegzett 0.0076.

Zürichi zárlat. (December 27.) Berlin 0.0725, New York 527.6250, Amszterdam 210.25, London 2452, Páris 38.65, Milano 26.90, Zágráb 1.47.50, Varsó 0.03, Prága 16.50, Budapest 0.2275, Bucuresti 310, osztrák bélyegzett korona 0.0075, Bécs 0.0075.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (December 27.) Napoleon 8800, dinár 24—25.60, Zágráb 6—6.40, angol font 10.780—11080, dollár 2325—2400, hollandi forint 928—948, márká 0.37—0.45, leva 16.50—17.50, lei 13.50—14.50, lira 119—124, francia frank 172—178, szokol 72—76, osztrák korona 00345—360, svájci frank 440—445, lengyel márká 0.13.25—14.25.

Bécsi hivatalos zárlat. (December 27.) Prága 2150, Zágráb 182, Budapest 29.40, Varsó 3.90, Milano 3580, London 327000, New York 70500, Páris 5140, Zürich 13.350, Berlin 9.50, Amszterdam 28040.

Budapesti értékpapirtőzsde-nyitás. (December 27.) Salgó 48000—49250, Rima 12250—12175, Kőszeg 113000, Államvasut 35500, Cukor 215000, Olajipar 9000, Ganz 920000.

Budapesti értékpapirtőzsdezárlat. (December 27.) Magyar hitel 9800, Osztrák Hitel 1600, Salgó 53000, Rima 12750, Déli Vasut 8000, Államvasut 35500, Kohó 51600, Ganz 100000, Victoria 42000, Beocsini 22000, Láng 27500, Brassói 31000, Cukor 250000.

— Árverések a vámhivatalnál. Az aradi vámhivatalnál folyó hó 29-én d. e. 10 órakor nyilvános árverésen különböző áruk fognak eladatni. Az árverésre kerülő áruk jegyzéke a vámhivatal irodájának ajtajára van kifüggesztve. — A curticii vámhivatalnál e hó 30-án d. e. 10 órakor elkövetett selyemárverésre kerül 210 darab selyem nyakkendő, 79 méter színes és 37 méter fehér és fekete selyem.

Nagy Ujévi Vásár!

Mélyen lezállított árak!
Női ruha és télikabátokban

IULIU PLESZ GYULA

ARAD, Strada Col. Pirtol 3. (Vörösmarthy-utca) 959
A színház-épület hátsó bejáratával szemben

Irodalom, művészet

Csókpírulák.

(Bemutató az aradi színházban.)

Hennequin ur, aki eddig Weber uralta társult Párisban, ha valami irodalmi pikantiát kellett gyorsan színpadra vinni, ezuttal egy másik szerzőt akvirált maga mellé s azzal együtt írta a Csókpírulákat. Hogy miért társult másodsor, nem tudjuk, de hogy a Webertel együtt írt darabjai jóval felülszárnyalják ezt a legújabbat, az bizonyos. Az irodalom a Csókpírulákban kevés. A pikantéria elegendő, de kissé aláhúzták. (Nyilván az új társ.) Sőtba azonban a prudériával az éjszakai előadásoknál és ha már csókpírula, nyeljük le gyorsan. Jávör lenyelte — a darabban — és Gergely Giziv. együtt temperamentumosan és ötletesen igyekezett bizonyítani, hogy nem hiába. Kitűnő volt Kálmán Sári, egy fiatal asszony jól megrajzolt alakjában, főlényesen művészi. Novák Irén, egy anyaszerepben és ezuttal kissé langyos: Darvas Ernő, aki valami flegmatis angol milliárdos szerepét elfelejtette megtanulni. Szántó megint jóízű és mozgékony vigjátéki profilt adott, Sipos az „északi” őrnagyot olyan markáns kabinet-formában rajzolta ki, hogy minden gesztusát és hangját harsogó kacagás kísérte. Eredeti, értékes színész. Egy kisebb szerepben B. Tompós Ella volt jó. Kár, hogy a máskor gyorsan perdülő vigjátéki tempó itt-ott megzöckkent. Valahogy frissebb, lendületesebb és főleg: jobban megtanult vigjátéki előadást várunk. A közönség melegen tapsolt az új francia darabnak. (f. t.)

* Mesedélután. Az aradi Nővédelmi Hivatal rendezésében hétfőn délután mesedélután zajlott le a Kulturpalota nagytermében. Strasser Ida kedvesen mesélt az egybegyűlt gyermekeregnek, majd Kiszely Erzsébet zongorázott ügyesen. Bájosan szavalt Stauber Vica. Bálint Vilma műdalokat adott elő nagy tetszés mellett. Végül az összes szereplők és Luca Zina aradi táncitanárnő tanítványai egy kis szindarabot játszottak le.

* Heti műsor. Csütörtök: Hoffmann meséi. B. bérlet. Péntek: Hazudik a muzsikaszó. C. és Premiér-bérlet. Szombat: Manolescu román színtársulat vendégjátéka. Vasárnap d. u.: Cserebere. Este: Hazudik a muzsikaszó. A. bérlet. Éjszaka: Nagy kabaré s a Bonvivan és Feleségem pongyolája című egyfelvonásos énekes bohózatok. Hétfő d. u.: Hol-

landi menyecske. Este 7 és fél óra-kor: Hazudik a muzsikaszó. B. bérlet. Tíz és fél óra-kor: Feleségem pongyolája, Bonvivan egyfelvonásos bohózatok, ezenkívül kabaré.

* Az opera-sorozat második száma: a Hoffmann meséi csütörtökön este kerül színpadra a városi színházban. Hosszu idő után tűzte műsorra a színház ezt a nagylátású operát s teljesen új rendezésben, szereposztásban került a Hoffmann meséi az aradi közönség elé. Offenbach legzenialisabb zenei alkotásában a cím szerepét Kertész Vilmos énekli, a bariton partit pedig Róna Dezső énekli. Z. Váradi Margit, Halmos Mici is vezető szerepeket énekelnek.

* Az Aradi Filharmonia Egyesület december 20-ára hirdetett hangversenye január hó 5-én tartatik meg.

* Hazudik a muzsikaszó drága könnyű dallama hónapokkal ezelőtt országos sikereket ért el. Akkor még a Hazudik a muzsikaszó hangulatos kuplé volt, azóta operettet írtak belőle, melynek budapesti bemutatója még zajosabb, nagyszerűbb sikereket ért el mint a hangulatban gazdag kuplé. Erdélyi Mihály írta meg operettnek a Hazudik a muzsikaszót nagy szerű elképzeléssel, gyönyörű librettóval. A szép meséhez Neumann Ferenc írt magyaros motívumú zenét, s az operett Pesten főbb száz előadást ért el. Az aradi bemutatóra hetek óta óriási gonddal készül a színtársulat, hogy ezt a szép operettet minél fényesebb kiállításban hozzák ki. A rendezés sok egyszerű megjelölést fog hozni a közönségnek. A darab vezető szerepeit Barics Gyula, Halmos Mici, Balogh Böske, Sebestyén Jenő és Huszár Károly játsszák. A dirigensi székben Gellért Pál fog ülni. A darab pénteken, szombaton és vasárnap este marad műsoron.

Tűzvész sikkasztás miatt.

(Óriási tűz Belgrádban.)

Belgrád. Csütörtökről péntek-re virradó éjjel a Csukarica külvárosban leégtek a hajózási szindikátus nagy javító-műhelyei. A műhelyek többnyire fából épült barakkokban voltak elhelyezve úgy, hogy a lángok gyorsan végezték el pusztító munkájukat. A nagy tűz miatt alarmirozták a 19-ik gyalogezredet is, de még mielőtt az ezred a helyszínre érkezett volna, vége is volt a tűznek. A kárt 8—10 millió dimárra becsülik. Emberéletben nem esett kár. A tűz okát még nem lehetett

megállapítani. Az óriási tűz folytán 2000 munkás maradt kenyér nélkül. A rendőrség azt hiszi, hogy a tüzet gyújtogatás okozta és magát a javító-műhely igazgatóját, Gánicsot gyanúsítják, aki hosszabb idő óta hadilábon áll a központi igazgatósággal. Rajta kívül egyéb hivatalnokokat is gyanúsítgatnak, mert azt hiszik, hogy nagyobb arányú sikkasztásnak a nyomait akarták a tűzzel eltüntetni.

Sport.

Box-botrány Budapesten.

(A néger bajnok zsaroló manővere.)

Budapest. A csütörtöki box-este kudarcra alaposan lehűtötte az érdeklődést a boxolás iránt. Kiderült, hogy a német és osztrák boxolók úgy jönnek Budapestre, mintha valahova a Balkánra mennének, ahol nem értik a sportot és elég ha egy kicsit táncolnak a ringben. Azt például, amit Jimmy Lygget, az egyébként igazán nagystilű néger boxoló csinált, aligha merné megköcskázatni másutt. Lygget már Bécsben megkezdte a zsarokási kampányt. Megtudta, hogy a Hungária sportiroda néger boxolót ígért a közönségnek és erre alapozta a manőverét. Előbb 100.000 koronát követelt aféle bemutatómérkőzésért, aztán amikor a rendezőség Bécsbe utazott, megbizottja hallani sem akart holmi akadémiázásról, hanem komoly meccset akart lekötöni, 200.000 koronára srófolta a követelését. Emellett még box-keztyüket kért, teljes utiköltséget, ellátást saját magának és a tenezserjének, továbbá utlevelet Budapestre és vissza. Hiába mondták neki, hogy lehetetlen a követelés teljesítése, mert 200.000 koronát még sem lehet fizetni rövid másfélperces mérkőzésért. Fogadásokat ajánlottak fel neki, hogy a bécsi Hanát, az első percben knock outolja. A néger nem engedett s végül úgy szállt fel a vonatra, hogy majd Budapesten véglegesen megállapodnak. Este a néger nem akart mérkőzni s a szó teljes értelmében zsarolt s végül négyszer kétperces mérkőzésben állapodott meg azzal az igérettel, hogy komolyan fog boxolni. A rendezőség ezt bejelentette dr. Tatits Péter táblablronak, a zsüri elnökének és felkérte őt, hogy közölje a közönség

gel ezt a megállapodást azzal, hogy aki ebbe nem nyugszik bele, az visszaválthatja a pénztárnál a jegyét. A zsüri tudomásul vette a bejelentést, de rövid tanácskozás után úgy határozott, hogy felesleges a kihirdetése. A mérkőzés lefolyása ismeretes. Lygget meg sem várta a box-este végét, hanem még a Huber-Spörl meccs megkezdése előtt eltávozott és még az éjszaka elutazott. A rendezőség feljeleníti, a néger a Párisban székelő nemzetközi boxoló szövetségnél és ír a német és az osztrák boxoló szövetségnek is.

— Magyar labdarúgók Spanyolországban. Barcelona. A MTK spanyolországi turájának első mérkőzését vasárnap játszotta le a barcelonai csapattal. Az eredmény 0:0 volt. A magyarok erős fölényben állandó védekezésre kényszerítették a kontinens egyik legjobb footballcsapatát.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A szerkesztésért:
KAROLY JOZSEF
felel.
Cezurat: **Dr. ROMUL MAGER.**
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

NYILTER.
Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Fájdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy a legjobb férj, apa, nagypapa és rokon
Törökfalvi Mór
életének 65-ik, boldog házasságának 43-ik évében, Budapesten jobblétre szenderült.
Temetése Budapesten volt.
Áldás és béke hamvaiba.
Arad, 1922 december 27.
A gyászborult rokonság nevében
12608
őzv. Törökfalvi Mórné.

Alólcitak szomorú szívvel tudatjuk, hogy a legjobb anya, anyós, nagyanya és rokon
őzv. Adler Józsefné
szül. Grüner Karolin
életének 80-ik évében jobblétre szenderült.
A drága halott tetemét december hó 28-án (csütörtök) d. e. 11 órakor fogjuk a gyászszobából Sír. Virginia Horán (Erzsébet-u.) 1. sz. (Közuti vasút) alól örök nyugalomra kísélni.
Áldott legyen emléke!
Arad, 1922. december 27.
Westmann Gyuláné, szül. Adler Jusztin leánya, Westmann Gyula veje, Dr. Kilenyi Zoltán és neje szül. Westmann Irén, Westmann Alfréd unokái, őzv. Wertheim Samuné, őzv. Weisz Karolyné testvérei. 12608

A legbecselesebb karácsonyi és ujévi ajándék a ZWACK-LIKÖR.

PYRAM a mai kor legtökéletesebb cipőkrémje!
Figyelje meg tisztító hatását! Kérjen kifejezetten „PYRAM“-ot.

Aranyat, briliánskövet, régi fogakat, ezüstneműt vesz **ZINNER**, ékszerész és órás, Strada Metiana (Ferrari-utca.)

Miért nem iszol Gottschlig-rumot? Kapható mindenütt.

Román, francia, német, angol nyelveket tanít gyorsan könnyen tökéletesen

Jean Goldberg

a modern nyelvek tanára. Új tanfolyam január 1-én nyílik meg.
Str. Eminescu (Deák F.-u.) 9. H. em. 6462

Eladó Str. Bihorel (Nagyvárad-ut) 4. szám alatti jóforgalmú **vendéglő**

visszavonulás miatt. Ugyanott egy hálószoba teljesen új, szintén eladó. 12980

Üzletnek,

banknak megfelelő helyiségek a város centrumában tavaszra elkészülő épületben bérletre elajánlható. — Bővebbet: 12930

Wallinger hirdetőjében.

Élő hal

és elsőrendű burgonya kapható **Lutwák József cégnél.** Calea Banatului. 6466

Hölgyeknek mindennapi használatra. Úraknak borotválkozás utánra ajánljuk a

HELACITOT

Izzadó fényes zsíros arc, egyszeri lemosásra csodás szép lesz, mintha valami lehetet finomságnál harmattal volna bevonva. (Miteszerek) alkák pár nap alatt elmúlnak. — Legártatlanabb arcszépítő. — Készíti

Dr. Földes és Hehs Margiterna gyára Budapest, I. Bertalan-utca 26. Arad—Uj-Micaloa. 12901

PF AFF balkaru olpész- és sima tűző, valamint osaládi 12915

varró-gépek

kizárólag:

Hammer Vilmosnál
P. Avram Iancu (Szabadság-t.) 5-6 kaphatók

I. WEISZ I.

liszt, termék, kenyér és hüvelyes áru **üzlete**

Strada Brancovici (Lázár V.-utca), a volt „Katalin-fürdő” épületben van, ahol minden e szakba vágó dolgok a legponosabb kiszolgálás mellett kívánatra házhoz szállítva kaphatók. 12929

Esztergapad

jó állapotban, 270 osustáv, hiánytalan, **eladó Bruder-Autogaragonál, Lugojon**

Használt ólom megvételre keresetetik. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Veszek régi hamis fogakat és egész fogsorokat **Kun ékszerész.**

Meghívó.

A seifini gyümölcsértékesítő és központi szeszfőző szövetkezet évi rendes közgyűlését 1923. évi január hó 26-án d. e. 11 órakor tartja meg Seifin község község-házánál, a mely gyűlésre a T. tagok ez uton meghívotnak.

Tárgy:

1. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés a szövetkezet vagyoni állapotáról számadások kapcsán.
2. Felszámolás iránti javaslat a C. D. R. F. 11690/1919. sz. rendelete alapján.
3. Felszámoló-bizottság választása.

Figyelmeztetnek a T. Tag urak, hogy a gyűlés az alapszabály 52. §-a értelmében csak akkor határozhat a felszámolásról, ha a tagoknak legalább háromötöde megjelent és ezek háromnegyede a felszámolásra szavaz.

Seifin, 1922. dec. 10.

Az igazgatóság:

Némethy,
úr. ig.

6390

Cement cserép

gyártó berendezés

mely áll 6 asztal, és 4, 200 alátét lemez-ből minden hozzávalóval, szárító rámpák, valamint szükséges kézi szerszámok, más vállalat miatt elsők. — Érdeklődni lehet

KRAUS Beton ipar-vállalatnál. 6458
Bárzava, comitat Arad.

PALYAZATI HIRDETMEY.

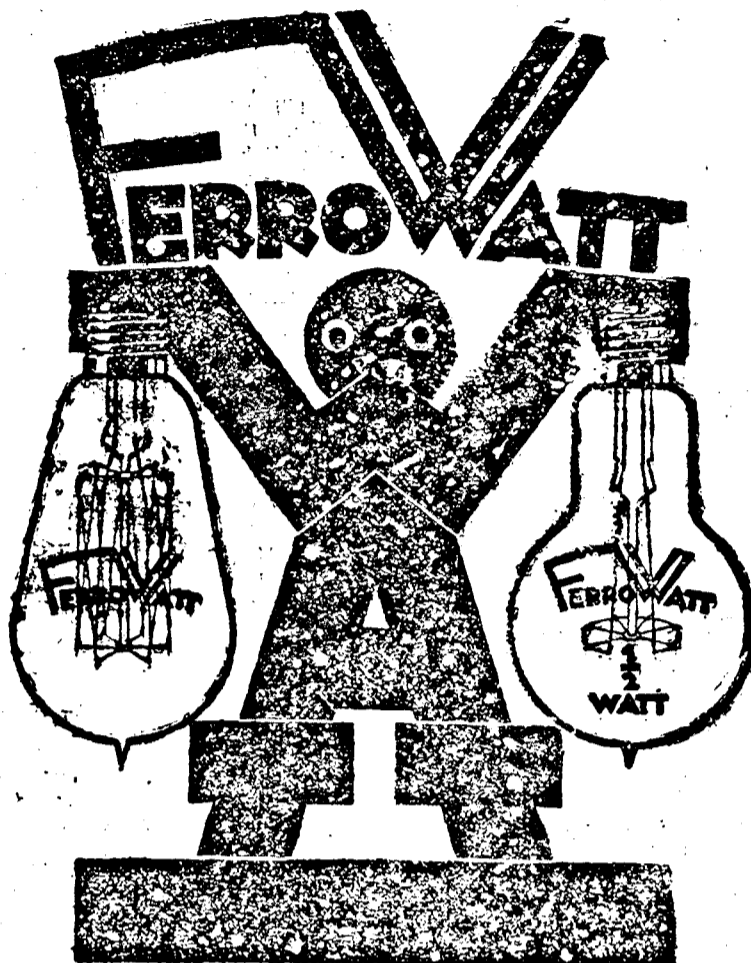
Agris (Almássegres) jegyzőségénél egy az adóügyekben teljesen jártas írnok **azonnal** felvétetik. Javadalmazás megegyezés szerint.

6391

Jegyző.

CREME DE GHETE
FEDOL
TERPENTINES ZIPOCRÉM
MINDENÜTT KAPHATÓ.

a kvalitás-lámpa.

Aki takarékoskodni akar, az csak az ilyen félwattos lámpát használja.

Keresetetik

Kisebb konyhára közporku mindenek szakácán. Fizetés megegyezés szerint. 12929

Osála szállótelep.

Salon késznet,

aprított tűzfát, faszenet és kokszot házhoz szállít: 12911

KNEFFEL szénüzlete

Batv. Reg. Ferdinand (Boros B.-tör) 2.

A Minoriták pincéjében

közvetlenül a hordóból 6244

6 Leiért kiváló karoos kapható az újévi ünnepekre. Kimérés az összes hétköznapokon a délutáni órákban.

Malomhenger rovátkotást és autogén forrasztást vállal:

Aradi Vasipari R.-T. vasöntöde- és gépgyára Arad.

Visseljen sok előnye miatt **PALMA** kaucsuk cipő-sarkot és cipő-talpat

Csillárok,

villanyfőzők, vasalók, szobamelegítő, legújabb rendszerű és háztartásokban nélkülözhetetlen perszívók

EISER & Co.

cégnél, Str. Brancovici (Minoritá-utca.) 639

Figyelem a címre! Megérkeztek a híres Gritzner varrógépek olcsók és jók, melyekért 8 évét jótállók. **Hammer Zsigmond** Bulev. Regina Ferdinand No. 2.

Uj üzlet! „Dama“

harisnya- és kötöttáru-üzlet (Kelet hírlapiroda mellett) Strada Alexandri (Salacz-utca) 1. szám. Megnyitó árak bezárólag december 31-ig a legolcsóbb napi árnál 10%-al olcsóbban lesznek. Ugyanott Dama fűzőterem. :-: Ezelőtt: **NEUSTADT és HERZOG**

Uj üzlet!

Apró hirdetések.

Levelezés.

FARKAS JÁNOS és KÁROLY adjanak életjelt magukról unokatesivérüknek. Farkas Péter bádogosmesternek Szeged Kálvária sor 2., vagy bővebbet Arad, Strada George Lazar (Simonyi-utca) 13. 6457

HUSZONNYOLC ÉVES, elvált urinót melyik uriember segítene ki 2000 leivel. Az irjon „Tanulni szeretnék“ jeligére a kiadóba kér. 6463

URANUSHOZ címzett 12898. számú levele későn érkezett. Kérek újabb időpontot sürgősen megjelölni Uranushoz. 12898

Alkalmazás.

GYERMEKTELEN házaspárhoz mindenes főzőnő kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 6460

UGYVÉDJELŐLTET keres azonnali belépésre Sebestyén József dr. incul (borosjenői) ügyvéd. 6453

KISZOLGÁLÓ LEÁNY jobb házből való kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 6451

CUKRÁSZSEGÉD esetleg azonnali belépésre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 6452

MINDENES felvétetik Str. Elena (Gizella-utca) 9. 6456

TARNOVA KÖZSÉG (Arádmegye) jegy zóságánál oly irodista, vagy irodistánő, ki a román nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, azonnal állandó alkalmazást nyerhet. Jegyző. 6454

EGY cselédleány kerestetik. Cím: Wallinger hirdetőjében. 12929

HÁZMESTERNEK ajánlkozik fiatal gyermektelen házaspár. Cím: Wallinger hirdetőjében. 12929

NAGYOBB szőlőkezelőt, vagy boltgárkertészeti állást keres Sátoron György, Perjámos 430. 12782

ÚJJELI ÓR, portás, vagy csősz állást keres Domokos András, Perjámos 430. 12782

MINDENES főzőnő 2 tagu családnak csakis jó bizonyítvánnyal felvétetik Str. dr. Ratiu (Sárossy-utca) 5. 6469

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánlkozik szerény igényű középkorú nő magányos urhoz. Vidékre is megy. Cimeket a kiadóba kér. 6465

INTELLIGENS, megbízható nő gyermek mellé ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 6468

PERFEKT, fiatalabb szakácsnő kétféle családnak nagy illetéssel azonnali belépésre kerestetik. Kálmán, Piata Catedralei (Tökölly-tér) 6. 12608

Vétel és eladás.

EGY DARAB 8-as számú Wertheim pénzszekrény, egy darab ülő és egy darab álló íróasztal eladó a „Páncolat Hitelszövetkezet“-nél. 6105

UJ, EGY ÁGYÁS kézimunka gyártás, kézimunka batiszt zsebkendők, női fehérneműk, két lenvászon ágyszerítő, 39-es tőli csizma, függöny, majolica-asztalka, 15-16 éves leánynak való leánykabátok, márvány virágváza, talpas poharak, gyermekjáték, disztárgyak, képek, stb. eladók. Strada Consistorului (Batthyány-utca) 23. I em. jobbra. 1000

BÖRFEDFLES hintó, egy parádés és igaz lószerszám eladó. Calea Saguna 60. 6459

KITUNÓ hangú rövid bécsi zongora olcsón eladó. „Uranus“ iroda főpostával szemben. 12898

ELEGÁNS uriszoba garnitúra nionnan készült, eladó Frank kárpitos, Strada Eminescu (Deák F.-utca) 33-34. 12899

GŐZGÉP HP. kísérleti célra Kazán-nal, eredeti amerikai csirke költőgép, nagy fényezett asztal eladó. Cím a kiadóban. 6464

VILLÁNYMOTOR 3,3 lóerős eladó Elsa-le mészárosnál Aradul-Nou (Ujaradon). 6467

UJ, ÖSSZESUKATHÓ, fedeles gyermekkocsi eladó. Ugyanott gyermekkocsi javítása. 0,5 elektromotor autogéngesztő eladó. Str. Bolintineanu (Arany János-utca) 1. Fűrészgár mögött. 6470

NYERSBORKÖVET veszek minden mennyiségben Irom Arnold Arad, Str. Grigorie Alexandrescu (Bercsényi-utca) 39 sz. 10655

SZAZ FINOM levélpapír, 100 selyempapírral bélelt borítékkal Len 45.— Knie-szer papírkereskedőnél Strada Tudor Vladimirescu (Dobó-utca) 1. 11851

FRISS SCHAPIROGRAF tekercsek érkeztek. Szegű irodégyvállalat Strada Luther-utca 1. Telefon 111. 4587

KÉTÁJTÓS szekrények, kredencek, ebédlő és szalon asztal, állóíró-szekrény eladók. Strada 29, Decembrie (Hasszinger-utca) 2. 6347

A KARÁCSONYI VÁSÁRRÁ VALÓ TINKITTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi ívek és porcelán tárgyakat, japán vázákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 12907

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

MINDENKI TUDJA, hogy a Karácsonyi ajándékok legalkalmasabb beszerzési forrása az Ortutay-palotában levő Szépművészeti Szalon. Régi és modern festmények, szőnyegek és műtárgyak állandó kiállítása. 11911

MINDENEMŰ ÉKSZERT, gyöngyöket, legmagasabb árban vesz Salon Artistique Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 12021

KÖNYVET és kottát (nagy tömegben) olcsón árusít Kerpel könyvüzlete. — Ugyanott kölcsönkönyvtár is. 12703

FESTMÉNYEK (ujak, kiváló művészek-től) érkeztek Kerpel műkereskedésébe. Ugyanott 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár. 12871

EGY spitzbiber bunda, ezüst retikül, perzsa, szmirna szőnyegek és mindenféle berendezési tárgyak eladók „Comissio“ bizományi üzlet Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. az udvarban balra. 5914

Ingatlan.

ELADÓ Covaszinczi 5 járatu földmalom, lakóház 3% hold szőlővel, vagy külön is, jutányosan. Értekezhetni Covaszinc-on a tulajdonosnál. 6328

MAGÁNHAZÁK kül- és belvárosban lakásokkal, üzlettel eladó „Uranus“ iroda főpostával szemben. 12899

Üzletek.

MOTOR, vagy vízi malmot keresek hásonberbe 2-4 járatut. Cím a kiadóhivatalban. 6137

Ellátás.

POMPÁS HÁZIKOSZT kapható urt családnál jutányos áron Calea Bihorulul (Nagyvárad-ut) 10. I. emelet 30. 300

JÓ HÁZIKOSZT kapható Strada Mana de Aur (Aranykéz-utca) 7. 6455

Különféle.

EZERJÓFU gyomorelixir, páratlan hatásu szer gyomor és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuvttság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógygyertár Aradon. 10831

ASSZONYOK, leányok részére gyorsan és pontosan elsajátítható varró- és szabászati tanfolyam van Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) II. emelet udvari feljárattal. 6179

ELVESZETT pénteken este tíz óra körül egy barna kézi bőrtáska fehérnemű és műszerfélékkel. Becsületes megtaláló illő jutalom ellenében vigye Wallinger hirdetőjébe. 12929

KASSAI NAPLÓ
POLITIKAI NAPILAP
Főszerkesztő: Fel szerkesztő: Dr. SZEPESI MIKSA DZURANYI LASZLO
Megjelenik minden nap a kora reggeli órákban. Szlovenszko vezető napilapja. — Hét-köznap 8, vasárnap 12, nagyobb ünnepeken 32-40 oldalas terjedelemben, naponként 18,000 példányban jelenik meg. Hirdetéssel mindig eredményesek.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Feja David-utca 7. sz. — Telefon 77. és 74. Flókkadóhivatal: Malom-utca 22. szám.

Olcsó bevásárlási forrás !!

Piata Mihail Viteazul (Ferencz-téri) Vásárcsarnokban,

naponta friss sertés, marha, borjú, juh hus, zsír, szalonna, felvágott és mindenféle más élelmi cikk kapható. Süto tök nagyban és kiosinyban. 6461

Ugyanott intelligens románul, magyarul beszélő pénztárnoknő és ügyes kiszolgáló leány felvétetik.

A vezető márka mindig volt és lesz a MARTY-COGNAC.

Utlevelekre vizumot 55 Leiért legpontosabban leggyorebban a KELET-hírlapiroda szerez, Str. Alexandri Salacz-u. 1

Nyomtatott az Aradi Nyomda (Központi szociális néptan. Kiadóhivatalon) Aradi Nyomda Vállalat.